

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष
२०७७/०७८

50
9

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग

रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

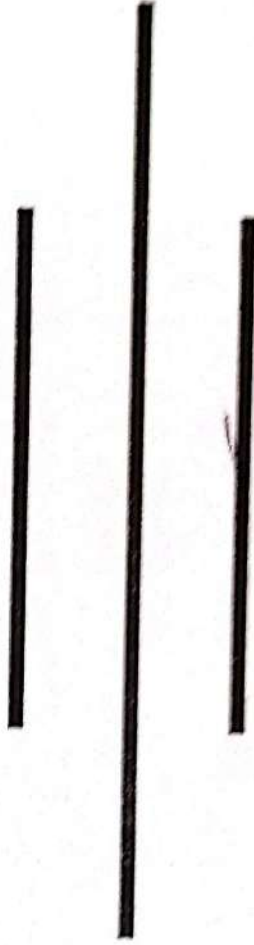
दुदु, गुगु

Website : www.raranationalpark.gov.np

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

आ.व. २०७७/०७८

नेपाल सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग

सारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

हुडु मुगु

प्रकाशक	: रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय हुटु, मुगु ।
प्रतिनिधी अधिकार ©	: २०७८, रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय
सम्पादन	: बद्रि विनोद दाहाल, नि. प्रमुख संरक्षण अधिकृत
सम्पादन सहयोगी	: पदम बहादुर बुढा, रेन्जर : बसन्तराज न्यौपाने, लेखापाल : रतिमान रावत, रेन्जर : पृथ्वीलाल नेपाली, खरिदार : गजेन्द्र भण्डारी, खरिदार : राजकुमार न्यौपाने, सि. गेमस्काउट : कर्ण बहादुर रावत, गेमस्काउट
आवरण फोटो	: अगाडि : मरुत, पछाडि : रारा ताल
सम्पर्क ठेगाना	: रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय हुटु, मुगु ।
सम्पर्क नम्बर	: ९८५८३२३०२/९८५८३२२८२३
इमेल	: rara.nationalpark2032@gmail.com
वेब साइट	: www.raranationalpark.gov.np
मुद्रण	: एभरेष्ट प्रिन्टर्स नेपालगंज, बाँके फोन नं. ०८१-५३०४०५/९८५८०२०४०५

दुई शब्द

नेपालको कर्णाली प्रदेशको मुगु र जुम्ला दुई जिल्लामा १०६ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफलमा फैलिएर रहेको रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज उच्च हिमाली क्षेत्रको एक महत्वपूर्ण र देशकै सबैभन्दा सानो राष्ट्रिय निकुञ्ज हो। उच्च हिमाली क्षेत्रमा रहेको पारिस्थितिकीय प्रणाली, समग्र जैविक विविधता, धार्मिक तथा साँस्कृतिक सम्पदा, रारा ताल र त्यसको जलाधार क्षेत्र, महत्वपूर्ण जडिबुटीहरूको संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्दै पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन गरी यस क्षेत्रको सामाजिक र आर्थिक अवस्थामा क्रमशः सुधार गर्दै जानु यस राष्ट्रिय निकुञ्ज र यसको मध्यवर्ती क्षेत्रको मुख्य उद्देश्य रहेको छ। नेपालकै सबैभन्दा ठूलो रारा ताल र यस तालमा पाईने ७ प्रकारका माछाहरूमध्ये ३ प्रकारका रैथाने असला माछा यस निकुञ्जको मुख्य आकर्षणभित्र पर्दछ। सिमसार क्षेत्रहरूको अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि रामसारले सन् २००७ मा रारा ताललाई अन्तर्राष्ट्रिय महत्वको सिमसारको सुचीमा सुचीकृत गर्नुले यस निकुञ्जको महत्वलाई अन्तर्राष्ट्रिय समुदाय समक्ष पुर्याई थप पहिचान गराएको छ।

यस आर्थिक वर्षमा वन्यजन्तुको चोरीशिकार एवं वन पैदावार र जडिबुटीको चोरी निकासी नियन्त्रण गर्दै दुर्लभ र महत्वपूर्ण वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको संरक्षणमा निकुञ्ज कर्मचारी, निकुञ्ज सुरक्षार्थ तैनाथ श्री श्रीदल गुल्म र श्री श्रीवक्स गुल्म, मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति र सो अर्न्तगत रहेको समुदायमा आधारित चोरी शिकार नियन्त्रण उप-समितिको योगदान र भूमिका प्रभावकारी रहेको छ। निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा १० वटा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति मार्फत सञ्चालित मध्यवर्ती क्षेत्र कार्यक्रमबाट स्थानीय समुदायमा संरक्षण सम्बन्धि चेतना अभिवृद्धिका साथै प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण, सामुदायिक विकास, मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिको कार्ययोजना निर्माण, समुदायमा आधारित चोरी शिकार नियन्त्रण उप-समिति गठन तथा परिचालन, संरक्षण शिक्षा, वन्यजन्तुबाट हुने क्षतिको राहत वितरण जस्ता कार्यक्रमहरू सम्पन्न गरिएको छ। यस किसिमका कार्यक्रमहरूले निकुञ्ज एवं मध्यवर्ती क्षेत्रको वन र वन्यजन्तुको संरक्षणमा उल्लेखनिय भूमिका खेलेको छ।

यस प्रतिवेदनमा आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको लागि नेपाल सरकारको स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम र अन्य निकायबाट भएका कार्यक्रम समावेश गरिएका छन्। यसको अतिरिक्त उक्त अवधिमा मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापन, चोरी शिकार/निकासी तथा अवैध व्यापार नियन्त्रण, पर्यापर्यटन व्यवस्थापन तथा भौतिक पूर्वाधार हरूको निर्माण एवं मर्मत सुधार, आगलागि नियन्त्रण, नदि पहिरो नियन्त्रण, टुहुरा वन्यजन्तु उद्धारका लागि होल्डिङ केज निर्माण, वन्यजन्तुको वासस्थान व्यवस्थापन लगाएतका विषयहरू समेटिएका छन्।

नेपालकै गौरव र कर्णाली प्रदेशकै आर्थिक र सामाजिक सबलिकरणमा सम्भावना बोकेको उच्च हिमाली क्षेत्रमा अवस्थित रारा तालको संरक्षण र विकास, समग्र जैविक विविधता, जडिबुटी तथा जलाधार क्षेत्रको संरक्षण, पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन अभियानमा महत्वपूर्ण योगदान पुर्याउनु हुने वन तथा वातावरण मन्त्रालय, राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग, स्थानीय सरकार, स्थानीय प्रशासन, सुरक्षा निकायहरू, सञ्चार जगत, नागरिक समाज, मध्यवर्ती क्षेत्रका समूह समिति, मध्यवर्ती सामुदायिक वन, पर्यटन व्यवसायी तथा स्थानीय व्यक्तिहरूको साथसाथै प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग गर्ने सम्पूर्ण संरक्षण प्रेमीहरूलाई हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै आगामी दिनमा समेत संरक्षण जस्तो महान कार्यमा आ-आफ्नो क्षेत्रबाट सहयोग पुर्याई जैविक विविधता संरक्षणको कार्यमा ऐक्यबद्धता जनाई दिनका लागि हार्दिक अनुरोध गर्दछौं।

बद्रि विनोद दाहाल
संरक्षण अधिकृत
रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय
मुगु

विषय-सूची

क्र.सं.	विषय	पेज नं.
१.	परिचय.....	१
१.१	राष्ट्रिय निकुञ्ज.....	१
१.२	राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र.....	२
२.	निकुञ्ज संरक्षण तथा व्यवस्थापन.....	३
३.	राष्ट्रिय निकुञ्जका प्रमुख चुनौती तथा अवसरहरू.....	३
३.१	चुनौतीहरू.....	३
३.२	अवसरहरू.....	४
४.	वार्षिक कार्यक्रम तथा आयोजना.....	४
४.१	राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना.....	४
४.२	मध्यवर्ती क्षेत्र विकास कार्यक्रम.....	५
५.	मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन.....	५
५.१	निजी आवादीको वन पैदावार व्यवस्थापन.....	५
५.२	मध्यवर्ती सामुदायिक वनबाट वितरण भएको काठको विवरण.....	६
५.३	निकुञ्ज क्षेत्रबाट वितरण भएको काठको विवरण.....	८
५.४	मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनिकरण.....	८
५.५	युवा जागरण अभियान.....	९
५.६	वन अतिक्रमण व्यवस्थापन.....	९
५.७	मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष श्री बलराम साहनीसँग गरेको कुराकानी.....	९
६.	वन वन्यजन्तुजन्य मुद्दा तथा अपराध नियन्त्रण.....	११
६.१	वन्यजन्तुको चोरी शिकार तथा अवैध व्यापार र वन पैदावारको चोरी निकासी नियन्त्रण.....	११
६.२	यस कार्यालयमा रहेका मुद्दा सम्बन्धि विवरण.....	१२
७.	बेरुजु सम्बन्धि विवरण.....	१२
८.	राजश्व विवरण.....	१२
९.	पर्यटन विकास तथा पर्यटक विवरण.....	१२
१०.	निकुञ्ज क्षेत्रभित्र रहेका प्रमुख धार्मिक मठ मन्दिरहरू.....	१३
	(क) छाप्रु महादेव मन्दिर.....	१३
	(ख) लाउडा मन्दिर.....	१३
	(ग) रारा महादेव.....	१४
	(घ) ठाकुरनाथ मन्दिर.....	१४
	(ङ) दोफेश्वर महादेव.....	१४
११.	संरक्षण सम्बन्धि चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम.....	१४
	(क) विश्व सिमसार दिवस.....	१४
	(ख) वन्यजन्तु सप्ताह २०७८.....	१५
१२.	कर्मचारी व्यवस्थापन र जिम्मेवारी.....	१५
	(क) दरवन्दी.....	१५
	(ख) कर्मचारीको काम र कर्तव्य.....	१५
१३.	राष्ट्रिय निकुञ्जसँग सम्बन्धित प्रकाशनहरू.....	१८

१४. विविध.....	१८
(क) कर्मचारी पुरस्कृत.....	१८
(ख) विशिष्ट महानुभावबाट निकुञ्ज भ्रमण.....	१८
अनुसूची: १ रारा राष्ट्रिय निकुञ्जको चारकिल्सा सहितको सिमाना.....	२०
अनुसूची: २ रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज मध्यवर्ती क्षेत्रको चारकिल्सा सहितको सिमाना.....	२१
अनुसूची: ३ रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय र अन्तर्गत रहेका रेञ्जपोष्ट एवं पोष्टहरूको विवरण.....	२२
अनुसूची: ४ रारा राष्ट्रिय निकुञ्जमा हालसम्म तैनाथ गुल्म तथा सेमुहरूको विवरण.....	२२
अनुसूची: ५ आ.व. २०७३/७४ को वार्षिक प्रगति (रा.नि.आ.यो.).....	२३
अनुसूची: ६ मध्यवर्ती क्षेत्रमा गठन भएका उपभोक्ता समितिहरूको विवरण.....	२६
अनुसूची: ७ मध्यवर्ती सामुदायिक वनको विस्तृत विवरण.....	२७
अनुसूची: ८ आ.व. २०७३/७४ को वार्षिक प्रगति (रा.नि.व.स.वि.).....	३४
अनुसूची: ९ मध्यवर्ती क्षेत्रमा भएका पशुहरूको विवरण.....	३६
अनुसूची: १० वन्यजन्तुले गरेको क्षति बापत प्रदान गरिएको राहत वितरण विवरण.....	३७
(क) राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयबाट प्रदान गरिएको राहत वितरण.....	३७
(ख) मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिबाट प्रदान गरिएको राहत वितरण.....	३७
अनुसूची: ११ अतिक्रमण भएको क्षेत्रको विवरण.....	३८
अनुसूची: १२ राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा भएका होटल सज्जहरूको विवरण.....	४०
अनुसूची: १३ पर्यटकको विवरण.....	४१
(क) यस आ. व. मा निकुञ्ज क्षेत्र भ्रमण गर्ने पर्यटकहरूको विवरण.....	४१
(ख) स्थापनाकालदेखि हालसम्मको विदेशी पर्यटक (सार्क र अन्य).....	४२
(ग) नेपाली पर्यटकहरूको विवरण.....	४२
अनुसूची: १४ कर्मचारी सम्बन्धि.....	४३
(क) यस आर्थिक वर्षमा यस कार्यालयबाट सुरुवा भई भएका कर्मचारीहरूको विवरण.....	४३
(ख) यस आर्थिक वर्षमा यस कार्यालयमा सुरुवा भई आएका कर्मचारीहरूको विवरण.....	४३
(ग) यस कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण.....	४४
(घ) पदपूर्ति र रिक्त कर्मचारीको विवरण.....	४६
(ङ) यस कार्यालयका कर्मचारीद्वारा तालिम/गोष्ठीमा सहभागी विवरण.....	४७
(च) रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयको संगठन संरचना.....	४८
(छ) कार्यालय तथा पोष्टहरूको सम्पर्क मोबाइल नम्बर.....	४९
अनुसूची: १५ राजश्व विवरण.....	४९
(क) यस आ.व. २०७३/७४ को राजश्व विवरण.....	४९
(ख) रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयबाट हालसम्म संकलन गरिएको राजश्व विवरण.....	४९
अनुसूची: १६ समुदायमा आधारित चोरी शिकार नियन्त्रणका लागि युवा परिचालन अभियान अन्तर्गत चोरी शिकार नियन्त्रण इकाईका पदाधिकारीहरू.....	४९
अनुसूची: १७ स्थापना कालदेखि हालसम्म मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरूको विवरण.....	४९
(क) पहिलो पटक गठन भएको व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरू (तदर्थ समिति).....	४९
(ख) दोश्रो पटक गठन भएको व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरू (२०६३ देखि २०६८ सम्म).....	४९
(ग) तेस्रो पटक गठन भएको व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरू (२०६८ देखि २०७३ सम्म).....	४९
(घ) चौथो पटक गठन भएको व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरू (२०७३ देखि हालसम्म).....	४९
अनुसूची: १८ यस आ.व. २०७३/७४ को वन डडेलो सम्बन्धि विवरण.....	४९
अनुसूची: १९ यस आ.व. २०७३/७४ को वन्यजन्तु क्षति सम्बन्धि विवरण.....	४९

१. परिचय

१.१ रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज

उच्च हिमाली क्षेत्रमा पाईने जैविक विविधता, धार्मिक तथा सांस्कृतिक सम्पदा र नेपालको सबैभन्दा ठुलो ताल रारा ताल र त्यसको जलाधार क्षेत्रको संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले वि.सं. २०३२ सालमा घोषणा भई २०३४ साल श्रावण २४ गते राजपत्रमा सूचना प्रकाशन भई रारा राष्ट्रिय निकुञ्जको स्थापना भएको हो। निकुञ्ज घोषणा सम्बन्धि राजपत्र अनुसूची १ मा समावेश गरिएको छ। यो नेपालको सबैभन्दा सानो र एक अग्रणी राष्ट्रिय निकुञ्ज पनि हो। नेपालको उत्तर पश्चिममा पर्ने कर्णाली प्रदेशको मुगु र जुम्ला जिल्लामा अवस्थित यो निकुञ्ज $29^{\circ}26'-29^{\circ}38'$ उत्तरी अक्षांस र $82^{\circ}00'-82^{\circ}10'$ पूर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ। मुगु जिल्लाको दक्षिण र जुम्ला जिल्लाको उत्तर पश्चिममा पर्ने यस निकुञ्जको क्षेत्रफल १०६ वर्ग कि.मि. रहेको छ। निकुञ्ज तथा यसको मध्यवर्ती क्षेत्र समुन्द्र सतह देखि न्युनतम १८०० मिटर (मुगुको कार्कीवाडा) देखि अधिकतम ४०९७ मिटर (मुगु र जुम्लाको सिमानामा पर्ने चुचेमारा टाकुरा) सम्म फैलिएको छ। यस निकुञ्जको अधिकतम भाग (९०%) मुगु र बाँकी भाग (१०%) जुम्ला जिल्लामा पर्दछ। वरिपरी हरियो कोणधारी वन जंगलले घेरिएको उच्च हिमाली भू-भागमा रहेको आकाशको रंग अनुसार आफ्नो रंग फेरिरहने रारा तालमा सल्लुवाउने कञ्चन पानी यस निकुञ्जको मुख्य आकर्षण हो। रारा तालको दक्षिणतर्फ चुचेमारा टाकुरा (४०९७ मि.), उत्तरतर्फ रुम काँध (३७३१ मि.) र मालिका काँध (३४४४ मि.), उत्तर पश्चिममा मुर्मा डाँडा (३६८३ मि.) जस्ता चुचुराहरु पर्दछन्। यी चुचुराहरुबाट रारा तालको मनमोहक दृश्यका साथै सैपाल, छायानाथ, चंखेली, कान्जीरोवा, पंचमुखी आदि हिमाल तथा हिमशृङ्खलाहरुको दृश्यावलोकन गर्न सकिन्छ। यी चुचुराहरुबाट कर्णाली प्रदेशका ५ वटा जिल्ला (मुगु लगायत हुम्ला, डोल्पा, जुम्ला र कालिकोट) र अन्य जिल्लाहरुमा बाजुरा, अछाम, बझाङ र दैलेख गरि करिब ९ वटा जिल्लाको भू-भाग समेत दृश्यावलोकन गर्न सकिने भएकोले पर्यटकीय गन्तव्य र पर्यटन व्यवसायको लागि यी चुचुराहरुको थप आकर्षण रहेको छ। अनुपम प्राकृतिक सौन्दर्यताले भरिपूर्ण यो राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रभित्र रहेको उच्च हिमाली क्षेत्रको २९९० मिटरको उचाईमा अवस्थित रारा ताललाई सिमसार क्षेत्रहरुको अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि रामसारले सन् २००७ मा अन्तर्राष्ट्रिय महत्वको सिमसारको सूचीमा सुचीकृत गरेको छ। रारा तालको क्षेत्रफल १०.८ वर्ग कि.मि., अधिकतम लम्बाई ५ कि.मि., अधिकतम चौडाई ३ कि.मि. र अधिकतम गहिराई १६७ मिटर रहेको छ। यस तालको पानीको निकास निजार खोलाहुँदै मुगु कर्णाली नदीमा मिसिन्छ।

रारा ताल

उच्च हिमाली क्षेत्रमा अवस्थित र १८०० मिटरदेखि ४०९७ मिटरको उचाई सम्म फैलिएको यो निकुञ्ज क्षेत्रफलमा सानो भएतापनि यस निकुञ्जमा ८ प्रकारका पारिस्थितिकीय प्रणाली, ६ प्रकारको वन (Moist Alpine Scrub, Birch-Rhododendron Forest, Fir Forest, Upper Temperate Blue Pine Forest, Spruce Forest & Temperate Mixed Forest) मध्ये ४ प्रकारको मुख्य वन (Birch-Rhododendron Forest, Fir Forest, Blue Pine Forest & Alpine Meadow) को किसिम र १०२४ प्रजातीका वनस्पति रहेका छन्। यस निकुञ्जमा सल्ला, तालिसपत्र, भोजपत्र, धुपी, खसु, ओखर लगायत विभिन्न प्रकारका वन जंगल तथा खर्क(घाँसे मैदान)हरु रहेका छन्। सल्लाको जंगल र मिश्रित चौडापाते वन यहाँको मुख्य वनका प्रकारहरु हुन्।

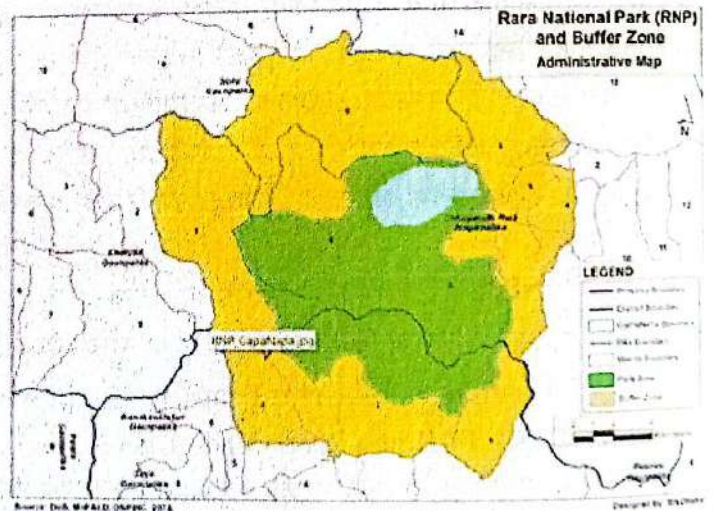
यस निकुञ्जमा कस्तुरी मृग, रेडपाण्डा, हिमाली कालो भालु, थार, घोरल, रतुवा, बँदेल लगायत ५५ प्रजातिका स्तनधारी वन्यजन्तु पाइन्छन् भने पंक्षीहरुमा नेपालको राष्ट्रिय पंक्षी डाँफे, चिर कालिज, मोनाल सहित २९६ प्रजातिका चरा पाइन्छन्। जसमध्ये ४९ प्रजातिका बसाई सरी आउने जलपंक्षीहरु पाइन्छन्। निकुञ्जको रारा ताल र वरिपरीको कोणधारी वन क्षेत्र चराहरुको उपयुक्त वासस्थानको रूपमा रहेको छ। नेपालमा पाईने विभिन्न प्रजातिका रैथाने माछाहरुमध्ये रारा तालमा ३ प्रजातिका असला माछा सहित ७ प्रजातिका माछाहरु पाइन्छन्। जसमध्ये कालो असला माछा विश्वमा रारा तालमा मात्र पाइन्छ।

रारा राष्ट्रिय निकुञ्जको संक्षिप्त विवरण

- स्थापना : वि.सं. २०३२ (सन् १९७६)
 - क्षेत्रफल : १०६ वर्ग कि.मि.
 - उचाई : २८०० मिटर (कार्कीबाडा) देखि ४०९७ मिटर (चुचेमारा टाकुरा) सम्म
 - रारा तालको उचाई : २९९० मिटर
 - रारा ताल : क्षेत्रफल : १०.८ वर्ग कि.मि., अधिकतम लम्बाई : ५ कि.मि., अधिकतम चौडाई : ३ कि.मि., अधिकतम गहिराई : १६७ मिटर (नेपालको सबैभन्दा ठूलो ताल) ।
 - रामसार क्षेत्र घोषणा : सन् २००७ (रारा ताल)
 - रामसार साईट नं. : १६९५
 - रामसार क्षेत्रको क्षेत्रफल : १५.८३ वर्ग कि.मि.
 - जैविक विविधता : स्तनधारी : ५५ प्रजाती (कस्तुरी मृग, हाब्रे, हिमाली कालो भालु आदि), चराचुरुक्षी : २९६ प्रजाती (डाँफे, चिर कालिज, ४९ प्रजातीका पानी हाँसहरु आदि), सरिसृप : घाँसे सर्प लगायतका सर्पहरु, उभयचर : रारा तालमा पाईने पाहा भ्यागुतो, माछा : ७ प्रजाती (३ प्रजातिका हिमाली असला माछा), वनस्पति : १०२४ प्रजाती (खस्रु गोब्रेसल्ला, भोजपत्र, देवदार, लालीगुरास आदि) ।
 - मुख्य जडिबुटी : कुटकी, सतुवा, जटामसी, पाँच औले, पदमचाल, गुच्छीच्याउ आदि ।
- नेपाल सरकारले घोषणा गरेका मुख्य १०० वटा पर्यटकिय स्थल र कर्णाली प्रदेशले घोषणा गरेका मुख्य १० वटा पर्यटकिय स्थलको सुचीमा सुचीकृत यस क्षेत्र पर्यापर्यटन प्रवर्द्धनको लागि प्रचुर सम्भावना रहेको क्षेत्र हो । विगत केही वर्षदेखि सडक सञ्जालमा जोडिएपछि यो क्षेत्र एक महत्वपूर्ण पर्यटकीय गन्तव्यको रुपमा क्रमशः विकास हुँदै आएको छ । कर्णाली प्रदेशमा अवस्थित यस निकुञ्जलाई देशकै एक मुख्य पर्यटकीय गन्तव्यको रुपमा विकास गरी राष्ट्रिय आय एवं स्थानीयस्तरमा रोजगारी सृजनाद्वारा यस क्षेत्रको समग्र सामाजिक तथा आर्थिक अवस्थामा सुधार ल्याउनेतर्फ आगामी दिनका योजना तथा कार्यक्रमहरु लक्षित हुनु पर्ने आवश्यकता रहेको छ ।

१.२ रारा राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र

यस निकुञ्ज आसपासमा रहेका मुगु र जुम्ला जिल्लाको १९८ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफललाई वि.सं. २०६३ असोज ९ गते (सन् २००६) राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरेर निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणा गरी उक्त क्षेत्रमा स्थानीय उपभोक्ताहरुको प्रत्यक्ष सहभागितामा एकिकृत संरक्षण तथा विकासको अवधारणा अनुरूप विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिएको छ । मध्यवर्ती क्षेत्रमा मुगु जिल्लाको छायाँनाथ रारा नगरपालिका, खत्याड र सौरु गाउँपालिका र जुम्ला जिल्लाको कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको आंशिक भाग पर्दछ । मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणा सम्बन्धि राजपत्र अनुसूची २ मा समावेश गरिएको छ ।

मध्यवर्ती क्षेत्रको संक्षिप्त विवरण

- घोषणा : वि.सं. २०६३ (सन् २००६)
- क्षेत्रफल : १९८ वर्ग कि.मि.
- कुल जनसंख्या : १३,८७६ (२०६८ को जनगणना अनुसार)
- कुल घरधुरी : २,५४८ (२०६८ को जनगणना अनुसार)

- नगरपालिका : मुगु जिल्लाको १ (छाँयानाथ रारा न.पा., वडा नं. १ देखि ९)
- गाउँपालिका : मुगु जिल्लाका २ (खत्याड गा.पा., वडा नं. १ र ५ र सोरु गा.पा., वडा नं. ८) र जुम्ला जिल्लाको १ (कनकासुन्दरी, वडा नं. १, २ र ३)
- मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति : १० (७ वटा मुगु र ३ वटा जुम्ला जिल्लामा)

अवस्थिति र भू-उपयोगिता

- प्रदेश : कर्णाली
- अवस्थिति : कर्णाली प्रदेशका मुगु र जुम्ला जिल्ला (निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्र)
- भू-उपयोगिता : वन क्षेत्र (६०.२५ %), भाडी र बुट्यान क्षेत्र (६.५६ %), घाँसे मैदान (१८.२४ %), खेतियोग्य जमिन (११.०४ %), रारा ताल (३.४९ %), अन्य (०.४२ %) (निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्र)

२. निकुञ्ज संरक्षण तथा व्यवस्थापन

उच्च हिमाली क्षेत्रको पारिस्थितिकीय प्रणालीको प्रतिनिधित्व गर्दै समग्र जैविक विविधताको संरक्षणमा एक महत्वपूर्ण मानिएको रारा राष्ट्रिय निकुञ्जमा रहेको अद्वितीय र अनुपम जैविक विविधता, धार्मिक तथा साँस्कृतिक सम्पदा, रारा ताल लगायतको जलाधार क्षेत्रको संरक्षणमा निकुञ्ज कार्यालय, निकुञ्ज सुरक्षार्थ तैनाथ नेपाली सेना, मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति/उपभोक्ता समिति/उपभोक्ता समुह/मध्यवर्ती समुदायिक वन/समुदायमा आधारित चोरी शिकार नियन्त्रण इकाईको निरन्तर प्रयास तथा स्थानीय सरकार, स्थानीय प्रशासन, विभिन्न सुरक्षा निकाय, नागरीक समाज, सञ्चारकर्मी, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संरक्षण साभेदारी संघसंस्था, पर्यटन व्यवसायी र स्थानीय सरोकारवाला निकायहरूको संयुक्त प्रयासबाट यस निकुञ्ज तथा यसको मध्यवर्ती क्षेत्रको जैविक विविधताको संरक्षण तथा व्यवस्थापन गरी पर्या-पर्यटनको माध्यमबाट यस क्षेत्रको आर्थिक तथा सामाजिक क्षेत्रमा टेवा पु-याउने कार्यमा प्रभावकारिता आएको छ।

निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको समग्र जैविक विविधताको संरक्षणको लागि नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) बाट स्वीकृत संगठन संरचना र आवश्यकताको आधारमा विभिन्न स्थानहरूमा रेञ्जपोष्ट, पोष्ट तथा सुरक्षा पोष्टहरूको स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याइएको छ। निकुञ्जको पोष्ट मात्र रहेको वाउपानी पोष्टमा श्री श्रीवक्स गुल्मले यस आर्थिक वर्षमा सुरक्षा टोली खटाएसँगै वाउपानी पोष्ट संयुक्त रूपमा सञ्चालनमा आएको छ। यस आर्थिक वर्षमा मुख्यालय सहित निकुञ्जतर्फ ७ वटा पोष्ट र सुरक्षातर्फ मुख्यालय सहित ७ वटा पोष्टबाट संरक्षण तथा व्यवस्थापनको कार्य भएको छ। पोष्टहरूको विवरण अनुसूची ३ मा समावेश गरिएको छ। यस निकुञ्जको सुरक्षाको लागि २०३५ सालमा १ सेमुको नफ्रिमा तैनाथ भएको नेपाली सेना २०४४ साल देखि सेमुबाट गुल्ममा परिणत भई दुर्गाभञ्जन गुल्मले निकुञ्जको सुरक्षा प्रदान गरेको थियो भने हाल श्री श्रीवक्स गुल्म कार्यरत छ। हाल सम्म निकुञ्जमा तैनाथ सेमु तथा गुल्मको विवरण अनुसूची ४ मा समावेश गरिएको छ।

३. रारा राष्ट्रिय निकुञ्जका प्रमुख चुनौती तथा अवसरहरू

३.१ चुनौतीहरू

(क) फोहर व्यवस्थापन

रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा विभिन्न किसिमका फोहरहरू विद्यमान रहेका छन्। पर्यटकिय गतिविधि बढिरहेको अवस्थामा पर्यटकहरू मार्फत उत्सर्जन हुने प्लाष्टिक, पानीका बोटल, टिन लगायतका फोहर अत्यधिक मात्रामा रहेको छ। त्यसैगरी पर्यटकलाई सुविधा प्रदान गर्न प्रयोग हुने यस क्षेत्रका करीव २५० घोडा लगायतका जनावरहरूबाट पैदा हुने गोबरले यस क्षेत्रको सौन्दर्यलाई विगारेको साथै यी जैविक पदार्थहरू तालमा मिसिन गई तालको प्राकृतिक अवस्थालाई समेत असर पार्ने देखिन्छ।

(ख) अत्यधिक चरिचरण

रारा राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा करीव २६ हजार भेडा, १० हजार गाईवस्तु तथा करीव १३ सयको हाराहारीमा भैसीहरू रहेका छन् र वर्षातको समयमा यी चौपायाहरू खुल्ला रूपले ताल वरपर तथा जंगल क्षेत्रमा चरिचरण गर्ने गर्छन्। यसले

गर्दा घाँसे मैदान क्षेत्रमा फूल फुलहरू प्रत्यक्ष रूपमा प्रभावित भएका छन् भने यी जनावरहरूको गोबर अन्ततः तालमा मिसिने भएकोले ताल समेत प्रभावित भईरहेको छ। यसैगरी चरिचरणले गर्दा उच्च भुभागमा रहेका कस्तुरी, रेडपाण्डा लगायतका संरक्षित जनावरहरू समेतलाई नकारात्मक असर परिरहेको छ।

(ग) ताल क्षेत्र वरपरका संरचना

रामसार सुचीमा सुचिकृत रारा ताल परिसरमा राष्ट्रिय निकुञ्जको कार्यालय, राराको सुरक्षाको लागि तैनाथ नेपाली सेना तथा यहाँ रहेका होटलहरूको संरचना तथा गतिविधिहरूले समेत यस ताल परिसरलाई दुषित बनाईरहेका छन्।

(घ) प्राकृतिक श्रोतको अत्यधिक दोहन

रारा राष्ट्रिय निकुञ्जको वरिपरी वस्ने मानिसहरूले खासगरी काठ, दाउरा, पिरल, ढुङ्गा लगायतका प्राकृतिक श्रोतहरूको निरन्तर उपयोग निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रबाट गरिरहेको र यसबाट यहाँ भएका प्राकृतिक श्रोतको उपलब्धता कम हुदै गइरहेको छ। जिल्ला सरदमुकाममा यी वस्तुहरूको अत्यधिक माग बढेको कारणले चोरी निकासी समेत भैरहेको अनुमान गरिएको छ।

(ङ) साँस्कृतिक सम्पदाको क्षयीकरण

रारा क्षेत्र साँस्कृतिक सम्पदाले सुसज्जित भएता पनि विगत केही वर्षदेखि बसाईसराई, कामको खोजीमा अन्यत्र जाने एवं युवाहरूमा धार्मिक एवं साँस्कृतिक सम्पदा संरक्षणमा रुची कम देखिएकोले यस क्षेत्रमा रहेका विभिन्न धार्मिक सम्पदा तथा स्थानीय संस्कृतिमा निरन्तर क्षयीकरण भैरहेको पाईएको छ।

(च) समन्वय

रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रभित्र हिमाली राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०३६ तथा वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७३ मा उल्लेख भएबमोजिम प्रकृया नपुन्याई अनाधिकृत तवरले विभिन्न आयोजनाहरू संचालन गर्न सरकारी तथा अन्य निकायहरू प्रयासरत रहेको देखिन्छ। यसतर्फ उक्त संस्थाहरूसँग समन्वय गर्न प्रयास गर्दा समेत निजहरू उल्लेखित कानूनप्रति नै उदासिन भएको पाईएको छ।

३.२ अवसरहरू

(क) दिगो पर्यटन व्यवस्थापन

रारा देशकै पर्यटकिय गन्तव्यको रूपमा विकास हुदै गएको सन्दर्भमा यस क्षेत्रमा पर्या-पर्यटकिय सम्भावनाको उजागर हुदै गएको छ। सुन्दर दृश्य, मुगाली संस्कृति, चराहको वासस्थान आदीले यस क्षेत्रमा बढ्दै गएको आकर्षणलाई व्यवस्थित गर्दै स्थानीय मानिसहरूको जीवनशैलीमा शिघ्र परिवर्तन ल्याउन सकिने सम्भावना देखिएको छ।

(ख) श्रोत परिचालन

राराको पर्यटकिय सम्भावनालाई व्यवस्थित गर्न आवश्यक भौतिक संरचना, जनस्तरमा चेतना अभिवृद्धि आदी कार्यका लागि स्थानीय सरकारसँग समन्वय गर्न सकिएमा आवश्यक पर्ने श्रोतको व्यवस्थापन गर्न सकिने सम्भावना रहेको छ।

४. वार्षिक कार्यक्रम तथा आयोजना

४.१ राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना

यस आर्थिक वर्षमा यस आयोजनाबाट पूर्वाधार निर्माणतर्फ पर्यटकिय मार्ग निर्माण तथा मर्मत, कार्यालय परिसरमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण, विभिन्न पर्यटकिय मार्गमा काठेपुलहरूको निर्माण एवं मर्मत, वन्यजन्तुका लागि पानी पोखरीहरूको निर्माण र मर्मत सुधार, टुहुरा वन्यजन्तु संरक्षण गर्नका लागि होलिडि केज निर्माण, पर्यटकहरूको सुविधाका लागि भ्यू-टावरहरूको मर्मत सम्भार, रारा ताल संरक्षणका लागि विभिन्न स्थानमा पर्खाल निर्माण गर्ने कार्य सम्पन्न भएका छन्। यसका साथै बाउपानी पोष्ट तथा सुरक्षा पोष्टलाई सुरक्षा गर्न नदिपहिरो नियन्त्रण कार्य, विभिन्न स्थानमा पोष्टहरू मर्मत गर्ने कार्य, पोष्टहरूमा खानेपानीको सुविधा उपलब्ध

टुहुरा वन्यजन्तु संरक्षण गर्नका लागि बनाईएको होलिडि केज

गराउने कार्य, खर्कहरू व्यवस्थापन कार्य, रारा ताल संरक्षणका लागि तालको सरसफाई, संरक्षण सम्बन्धि प्रचारप्रसार सामाग्री उत्पादन, सिमसार व्यवस्थापनका लागि प्रचार प्रसार गर्न डकुमेन्ट्री एवं अन्य सामाग्री प्रकाशन गर्ने कार्यहरू गरिएका छन्। यसै गरी १० वटा मध्यवर्ती सामुदायिक वनहरू नविकरण गरिएका छन् भने सरोकारवाला निकायहरूसँग नियमित रूपमा छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको छ। विभिन्न दिवस समारोहहरू आयोजना गरिएको छ। यस आयोजनाको वार्षिक कार्यक्रम तथा प्रगति अनुसूची ५ मा समावेश गरिएको छ। यस आयोजनाको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय स्तरमा करिब ५८७३ श्रमदिन रोजगारी श्रृजना भएको छ।

४.२ मध्यवर्ती क्षेत्र विकास कार्यक्रम

प्राकृतिक स्रोत तथा जैविक विविधता संरक्षणमा स्थानीय समुदायको सहभागिता सुनिश्चित गर्दै प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त लाभको वितरणमा स्थानीय समुदायलाई साभेदार बनाउने उद्देश्यका साथ वि.सं. २०५० को दशकमा मध्यवर्ती क्षेत्रको अवधारणा आएको हो। राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ को चौथो संशोधन २०४९ ले निकुञ्ज तथा आरक्ष वरिपरीको क्षेत्रलाई मध्यवर्ती क्षेत्रको रूपमा घोषणा गर्न सक्ने प्रावधान रहेको र सोही बमोजिम वि.सं. २०६३ साल असोज ९ गते यस निकुञ्ज वरिपरीको मुगु र जुम्ला जिल्लाको केही भागलाई समेटेर १९८ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रलाई राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणा गरिएको थियो। निकुञ्ज/आरक्षले अधिल्लो आर्थिक वर्षमा आम्दानी गरेको राजश्वको ३० देखि ५० प्रतिशत सम्म रकम उक्त निकुञ्ज/आरक्षको मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापनका लागि खर्च गर्ने प्रावधान राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ मा रहेको छ। सो रकममध्ये सामुदायिक विकासमा ३०%, संरक्षणमा ३०%, आयआर्जन तथा सिप विकासमा २०%, संरक्षण शिक्षामा १०% र प्रशासनिक खर्चमा १०% रहने गरी बजेट विनियोजन गर्ने प्रचलन रहेको छ।

मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५२ र मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका, २०५६ बमोजिम मध्यवर्ती क्षेत्रको व्यवस्थापनको लागि मुगु जिल्लातर्फ १२७ वटा उपभोक्ता समूह र ७ वटा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति र जुम्ला जिल्लातर्फ २९ वटा उपभोक्ता समूह र ३ वटा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति गरी जम्मा १५६ वटा उपभोक्ता समूह र १० वटा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिहरू रहेका छन्। १० वटा उपभोक्ता समितिबाट एक मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समिति गठन गरिएको छ। यसै गरी मध्यवर्ती क्षेत्रको वन संरक्षण तथा व्यवस्थापनको लागि हालसम्म ४३ वटा मध्यवर्ती सामुदायिक वन दर्ता भई हस्तान्तरण भएका छन् भने उपभोक्ता समिति अन्तर्गत १० वटा समुदायमा आधारित चोरी शिकार नियन्त्रण उप-समितिहरू गठन गरिएको छ। यसरी मध्यवर्ती क्षेत्रमा कार्यरत उपभोक्ता समितिको विस्तृत विवरण अनुसूची ६ मा तथा मध्यवर्ती सामुदायिक वनको विस्तृत विवरण अनुसूची ७ मा समावेश गरिएको छ।

यस आर्थिक वर्षमा मध्यवर्ती क्षेत्र कार्यक्रम सञ्चालन गर्न रु. ३१,००,०००।- (अक्षरेपी रु. एकतिस लाख मात्र) रकम विनियोजन भएको थियो। उक्त रकम मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार १० वटा मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति र व्यवस्थापन समितिमा बाँडफाँड गरिएको र उक्त सम्पूर्ण रकम तोकिएको शिर्षकमा उपभोक्ता समिति तथा व्यवस्थापन समिति मार्फत खर्च गरिएको छ। यस कार्यक्रम अन्तर्गत विभिन्न उपभोक्ता समितिमा ग्रिनहाउस निर्माण, आयआर्जनका लागि ओखरको विरुवा वितरण, विउ विजन तथा हजारी आदी वितरण, संरक्षण मुलक कार्यक्रमहरू संचालन, उपभोक्ता समितिहरूको ५ वर्षे कार्ययोजना निर्माण, काठेपुल निर्माण, कान्जिहाउस निर्माण लगायतका कार्यक्रमहरू संचालन गरिएको छ। व्यवस्थापन समितिको प्रशासनिक खर्च अन्तर्गत रहेको रकमबाट हिमाली कालो भालुबाट पिडित पशुपालकहरूलाई राहत रकम समेत वितरण गरिएको छ। उक्त कार्यक्रमको बजेट तथा खर्चको प्रगति अनुसूची ८ मा समावेश गरिएको छ।

५. मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन

५.१ निजी आवादीको वन पैदावार व्यवस्थापन

मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५२ को नियम २३ बमोजिम मध्यवर्ती क्षेत्रभित्रको आफ्नो हक पुग्ने जग्गाधनीले आफ्नो इच्छा अनुसार निजी वनको संरक्षण, विकास र उक्त वन पैदावार उपयोग गर्न पाउने व्यवस्था छ। उक्त नियमावलीको नियम २३ को उपनियम (४) मा जग्गाधनीले मध्यवर्ती क्षेत्र बाहिर स्वतन्त्र रूपमा काठ दाउरा ओसारपसार

र विक्री वितरण गर्न पाउने प्रावधान रहेको छ। सो अनुसार निजी नम्बरी जग्गामा रहेको रुख कटान गर्न निम्न कागजातहरू समावेश गरी संरक्षक समक्ष निवेदन पेश गरेपश्चात प्रकृया शुरु हुन्छ।

क) जग्गाधनी प्रमाण पुर्जा

ख) मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिको सिफारिस

ग) जग्गाको नक्सा

घ) मालपोत कार्यालयबाट नम्बरी आवादी खुलेको पत्र

ड) हकदावीको लागि ७ दिने सुचना प्रकाशित गरी सुचना टाँस गरेको मुचुल्का

च) नापी, मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति, नगरपालिका/गाउँपालिका, वन प्राविधिक समेत भएको मुचुल्का

छ) ओसारपसारको लागि वन पैदावारको श्रोत खुलेको विवरण

ज) जग्गाधनीको निवेदन

झ) फिल्डको प्रतिवेदन र मुचुल्काको आधारमा कटान आदेश दिने

ञ) सम्बन्धित रेञ्जपोष्टले काठको लगत लिई मुचुल्का सहित प्रतिवेदन पेश गर्ने

ट) काटिएको काठको जात, परिमाण अनुसार लाग्ने मुल्य अभिवृद्धि कर सम्बन्धित जग्गाधनीले बैकमा जम्मा गरी भौचर पेश गर्ने

ठ) सम्बन्धित अधिकृत/अधिकारीलाई विमार्का आदेश दिने र टाँचा लगाएको काठ दाउराको लगत र मुचुल्का बमोजिम छोडपुर्जी दिने गरिन्छ।

यस आ.व.मा मध्यवर्ती क्षेत्रमा आफ्नो निजी आवादी जग्गामा रहेको काठ, दाउरा आफ्नो घरयासी प्रयोजनको लागि मात्र कटान भएको छ। बाहिर निकासी भएको छैन। यो आ. व. मा मध्यवर्ती क्षेत्रमा बसोवास गर्ने ६ घरधुरीलाई निजी आवादी जग्गामा रहेको रुख १७ वटा उपलब्ध गराईएको छ।

क्र.सं.	व्यक्तिको नाम	ठेगाना	उपभोक्ता समिति	परिमाण
१	विर बहादुर भियाँल	छाँयानाथ रारा न. पा. २, मुगु	कैलाश वजेडी	गोब्रेसल्ला रुख १
२	विष्णु प्रसाद चौलागाई	छाँयानाथ रारा न. पा. ३, मुगु	कैलाश वजेडी	गोब्रेसल्ला रुख ६
३	रत्नसिंह रोकाया	छाँयानाथ रारा न. पा. ९, मुगु	राजाकोट	गोब्रेसल्ला रुख १
४	हरिचन्द्र रोकाया	छाँयानाथ रारा न. पा. ९, मुगु	राजाकोट	गोब्रेसल्ला रुख २
५	डवल बहादुर रोकाया	छाँयानाथ रारा न. पा. ९, मुगु	राजाकोट	गोब्रेसल्ला रुख ६
६	बसन्ती रावल	छाँयानाथ रारा न. पा. ९, मुगु	ऋणिमोक्ष	गोब्रेसल्ला रुख १

तालिका-१ : निजी आवादी जग्गाबाट उपलब्ध गराईएको रुखहरूको विवरण

५.२ मध्यवर्ती सामुदायिक वनबाट वितरण भएको काठको विवरण

मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहबाट निम्न बमोजिमका कागजातहरू प्राप्त भएपश्चात काठ वितरणको प्रकृया शुरु गरिन्छ।

क) निवेदन

ख) मध्यवर्ती सामुदायिक वन कार्यसमितिले सम्बन्धित व्यक्तिलाई काठ उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा गरेको निर्णयको माईन्यूट

ग) सम्बन्धित मध्यवर्ती सामुदायिक वनको सिफारिस

घ) मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति (इकाई) को सिफारिस

ड.) सम्बन्धित व्यक्तिको नागरीकता प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि

च) जग्गाको प्रमाण पुर्जाको प्रतिलिपि।

छ) तिरो तिरेको रसिद र नक्शाको प्रतिलिपि।

यस आ. व. मा रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज अन्तर्गत मध्यवर्ती क्षेत्रस्थित १९ वटा मध्यवर्ती सामुदायिक वनबाट ५१ घरधुरीलाई

४८२९ घनफिट काठ उपलब्ध गराईएको छ। सो को विवरण निम्न बमोजिम रहेको छ।

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन २०७७/०७८

क्र.सं.	सामुदायिक बनको नाम	उपभोक्ताको नाम घर	परिमाण घनाफिट	जात
१	मण्डा म. सा. व.	सुरविर बुढा	२५०	सल्ला
		रामबहादुर बुढा	१५०	सल्ला
२	भयारी म. सा. व.	सुरेन्द्र रावल	१००	सल्ला
		मुरेन्द्र रावल	१००	सल्ला
		छत्र बहादुर रावल	१००	सल्ला
		राजबहादुर रावल	५०	सल्ला
		भक्तबहादुर रावल	१००	सल्ला
		नरदिप रावल	१००	सल्ला
		देवीचन्द्र वि. क.	१००	सल्ला
		क्षीतिज बुढा	१००	सल्ला
३	डाव रानीखाडा म. सा. व.	शक्तिराम साहनी	१००	सल्ला
		पदमबहादुर शाही	५०	सल्ला
		इन्द्र कुमार शाही	१६०	सल्ला
४	आर्से बासुधारा म. सा. व.	प्रेमबहादुर रावल	१००	सल्ला
		केवलबहादुर रावल	१००	सल्ला
		बम बहादुर रावल	१००	सल्ला
		बम बहादुर बुढा	१००	सल्ला
५	केशनाथ म. सा. व.	जय गणेशकामी	१००	सल्ला
		हरि बहादुर कामी	१००	सल्ला
		कालिबहादुर बुढा	७०	सल्ला
६	रातामाटा, चोतिखाडा म. सा. व.	देवीचन्द्र भाम	१००	सल्ला
		म. सा. व.	२०	सल्ला
		लोकराज रावल	१००	सल्ला
७	भदाली म. सा. व.	दिपबहादुर विष्ट	१००	सल्ला
८	लामालेख सेरीमालिकाम. सा. व.	मायादेवी मल्ल	१००	सल्ला
९	कोट पुनेरी पाखो म. सा. व.	इन्द्रराज बुढा	५०	सल्ला
		नन्द बुढा	५०	सल्ला
१०	कालापाताल म. सा. व.	हिरालालभियाँल	५०	सल्ला
		नन्दबहादुर भियाँल	५०	सल्ला
११	भाडापातल इपी म. सा. व.	वलबहादुर रावत	१००	सल्ला
		जयराम रावत	१००	सल्ला
		विर्ख रावत	१००	सल्ला
१२	सुर्का हलिमहादेव म. सा. व.	देवीसिंह बुढा	५०	सल्ला
		धनरासी बुढा	१००	सल्ला
१३	सिउतीकुच्चा म. सा. व.	शेरसिंह कार्कि	१००	सल्ला
१४	लुम्लाकोट म. सा. व.	तिर्थ बहादुर बुढा	५०	सल्ला
१५	थलहाल्ना म. सा. व.	जसविर भियाँल	५०	सल्ला
१६	स्याउलीमेला म. सा. व.	लोकबहादुर रोकाया	१००	सल्ला
		कालिबहादुर शाही	१००	सल्ला
		सुकलाल रोकाया	१००	सल्ला
		सिंह बुढा	१००	सल्ला
		इन्द्र रोकाया	२००	सल्ला

१७	फाँका म. सा. व.	शोभाखर वि. क.	५०	सल्ला
		प्रेमबहादुर बुढा	७९	सल्ला
		अर्जुन बुढा	१००	सल्ला
		रतनबहादुर बुढा	१००	सल्ला
१८	बोखरपाटा म. सा. व.	जयलाल बुढा	१००	सल्ला
		गोर्ख बहादुर बुढा	१००	सल्ला
		हस्ता बहादुर बुढा	१००	सल्ला
		नरिपाल बुढा	१००	सल्ला
१९	सल्लीपाटा म. सा. व.	धन रावत	१००	सल्ला
	जम्मा		४८२९	

तालिका-२ : मध्यवर्ती सामुदायिक वनबाट उपलब्ध गराईएको काठको विवरण

५.३ निकुञ्ज क्षेत्रबाट वितरण भएको काठको विवरण

हिमाली राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०३६ को नियम २४ बमोजिम निकुञ्ज क्षेत्रबाट काठ दाउरा उपलब्ध गराउन सकिने भन्ने व्यवस्था बमोजिम निम्न बमोजिमका व्यक्ति एवं संघसंस्थाहरुलाई राजश्व लिई काठ वितरण गरिएको छ। यस अन्तर्गत व्यक्तिगत रुपमा ८ घरधुरीलाई ७५० क्यू.फिट काठ उपलब्ध गराईएको छ भने संस्थागत रुपमा ७ वटा संस्थालाई २९८२ क्यू.फिट काठ उपलब्ध गराईएको छ।

(क) व्यक्तिलाई प्रदान गरिएको काठ विवरण

क्र.सं.	व्यक्तिको नाम थर	ठेगाना	परिमाण घनफिट	प्रजाती
१	सिंह भियाँल	खत्याड गा. पा. २, मुगु	१००	सल्ला
२	रत्नसिंह रोकाया	छाँयानाथ रारा न. पा. ९, मुगु	१००	सल्ला
३	लोगबहादुर रोकाया	छाँयानाथ रारा न. पा. ९, मुगु	१००	सल्ला
४	कविराज रावल	छाँयानाथ रारा न. पा. ४, मुगु	१००	सल्ला
५	धिरेन्द्र भाम	छाँयानाथ रारा न. पा. ५, मुगु	५०	सल्ला
६	सुर्य बहादुर रावल	छाँयानाथ रारा न. पा. ८, मुगु	१००	सल्ला
७	विस भण्डारी	कनकासुन्दरी गा. पा. १, जुम्ला	१००	सल्ला
८	सुकविर भण्डारी	कनकासुन्दरी गा. पा. १, जुम्ला	१००	सल्ला
	जम्मा		७५०	

तालिका-३ : निकुञ्ज क्षेत्रबाट उपलब्ध गराईएको काठको विवरण

५.४ मानव-वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरण

मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापन एक चुनौतिको रुपमा रहेको छ। यस निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्रमा मुख्य गरी मानव र भालु, बंदेल, दुम्स, बाँदरहरुको द्वन्द्व देखिएको छ। द्वन्द्व न्यूनीकरणको लागि प्रस्तावित मध्यवर्ती क्षेत्रमा वि.सं. २०५५ साल देखि पार्क एण्ड पिपुल प्रोजेक्टको सहयोगमा करिव २० कि.मि.भन्दा बढि ढुङ्गाको पर्खाल निर्माण भएको थियो। उक्त पर्खाल मध्ये करिव १५ कि.मि.मर्मत सुधारको अभावमा जिर्ण भएको छ भने राजाकोट मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समितिको क्षेत्रभित्र पर्ने करिव ५ कि.मि. पर्खाल नियमित मर्मत सुधारको कारण प्रभावकारी भएको छ।

यस आ.व.मा रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयबाट वन्यजन्तुबाट हुने क्षतीको राहत सहयोग निर्देशिका, २०६९ बमोजिम हिमाली कालो भालुबाट घाइते भएका ३ जना व्यक्तिहरुलाई औषधोपचार खर्च वापत रु २,७७,१०६।०० राहत रकम वितरण गरिएको छ। यसैगरी मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिद्वारा हिमाली कालो भालुले ८९ वटा पशुधनको क्षती गरे वापत १२ जना कृषकलाई रु १,००,०००।- रकम वितरण गरिएको छ। वन्यजन्तुबाट भएको क्षति र राहत वितरणको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन २०७७/०७८

विस्तृत विवरण अनुसूची १० मा समावेश गरिएको छ। मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरणका लागि राहत बाहेक प्रत्यक्ष रुपमा अन्य कार्यक्रम संचालन गर्न सकिएको छैन।

५.५ युवा जागरण अभियान

वन्यजन्तुको चोरी शिकार तथा वन पैदावारको चोरी निकासी विरुद्ध जनचेतना अभिवृद्धि गर्न युवाहरूलाई परिचालन गर्नको लागि मध्यवर्ती क्षेत्र उपभोक्ता समिति स्तरमा उप-समितिको रुपमा समुदायमा आधारित चोरी शिकार नियन्त्रणका लागि युवा परिचालन अभियान (Community Based Antipoaching Unit-CBAPU) गठन गरेर युवा जागरण अभियान सञ्चालन गर्ने उद्देश्यले मध्यवर्ती क्षेत्र स्थित १० वटा उपभोक्ता समिति अन्तर्गत सबै समितिको क्षेत्रमा CBAPU गठन भई उपभोक्ता समितिमा दर्ता हुने चरणमा रहेको छ। यसको मुख्य उद्देश्य आफ्नो गाउँ घरमा आफु, आफ्नो घर परिवार, छरछिमेकका मानिसहरूलाई वन र वन्यजन्तुजन्य अपराधमा लाग्नबाट रोक्ने, वन र वन्यजन्तु संरक्षण सम्बन्धि विभिन्न जनचेतनामूलक कार्यक्रम, तालिम, गोष्ठी, सडक नाटक जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी संरक्षणमा टेवा पुर्‍याउनु रहेको छ। हाल उक्त १० उप-समितिहरूमा ८७ जना युवाहरू संगठित भई परिचालन भईरहेको अवस्था छ। उक्त CBAPU मा आवद्ध युवाहरूको विवरण अनुसूची १६ मा उल्लेख गरिएको छ।

५.६ वन अतिक्रमण व्यवस्थापन

यस निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा मध्यवर्ती क्षेत्र घोषणा हुनु भन्दा पहिला देखि विभिन्न स्थानमा वन अतिक्रमण भएको छ। अतिक्रमण नियन्त्रणको लागि निकुञ्ज कार्यालय, निकुञ्ज सुरक्षार्थ तैनाथ नेपाली सेनाको श्रीबक्स गुल्म, मध्यवर्ती क्षेत्रका उपभोक्ता समूह, उपभोक्ता समिति, मध्यवर्ती सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहलाई परिचालन गरी नयाँ अतिक्रमण हुन दिएको छैन। हालसम्म करीव ३८ हेक्टर जमीन अतिक्रमित भएको छ। अतिक्रमित क्षेत्रको विस्तृत विवरण अनुसूची ११ मा समावेश गरिएको छ।

यस आ.व.. २०७७/०७८ मा मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिबाट सम्पादन गरिएका कामहरूको सम्बन्धमा रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज, मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष श्री बलराम साहनीसँग गरेको कुराकानी।

१. तपाईं व्यवस्थापन समितिको नेतृत्वमा आउनु भएपश्चात मध्यवर्ती क्षेत्रमा के कस्ता कार्यहरू सम्पादन गर्नुभयो ?

म मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिको नेतृत्वमा आएको चार वर्ष पुरा भैसकेको छ। यो समयमा मध्यवर्ती क्षेत्रभित्र बसोबास गर्ने करीव १७ हजार उपभोक्ताहरूको विचमा गई संरक्षण र दिगो विकासको अपरिहार्यतालाई निरन्तर रुपमा उजागर गर्ने कार्य गरेको छु। रारा राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रभित्र वन, वन्यजन्तु तथा प्राकृतिक श्रोतको संरक्षण गर्दै दिगो उपयोग गर्नका लागि तथा रारा ताललाई सफा एवं सुन्दर राख्न साथै यस क्षेत्रमा पर्या-पर्यटन विकासका लागि स्थानीय मानिसहरूको सहभागिता वृद्धि गर्न समेत निरन्तर रुपमा कार्य गरिरहेको छु।

२. रारा राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा के कस्ता चुनौतीहरूको सामना गरिरहनु भएको छ ?

रारा राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा हामीले विद्यमान अवस्थामा विविध प्रकारका चुनौतीहरूको सामना गरिरहेका छौं। मुख्य रुपमा फोहर व्यवस्थापन यहाँको प्रमुख चुनौती हो। पर्यटकहरूले रारा ताल क्षेत्रमा घुम्न आउदा उत्सर्जन गर्ने प्लाष्टिक, बोटल, टिन लगायतका फोहरहरू जथाभावी फालिदिने गरेका छन् र यसले हाम्रो रारा क्षेत्रलाई कुरूप बनाउन सक्ने सम्भावना देखिएको छ। यसैगरी अव्यवस्थित चरिचरणले रारा परिसरमा भएको सौन्दर्यतालाई नकरात्मक प्रभाव पारेको छ। पर्यटकहरूलाई सुविधा प्रदान गर्ने उद्देश्यले शुरु गरिएको घोडा सफारीलाई अझै व्यवस्थित गर्न सकिएको छैन। मध्यवर्ती क्षेत्रमा अत्यधिक रुपमा काठ दाउराको चोरी निकासीलाई नियन्त्रण गर्न हाम्रो हाम्रो

परिरहेको छ । पछिल्लो समयमा विकास निर्माणको गति तिब्र भैरहेको सन्दर्भमा यसलाई दिगो बनाउन तथा ढुंगा, गिट्टी, वालुवा जस्ता निर्माण सामग्री उत्खनन् कार्यलाई अपेक्षाकृत रुपमा व्यवस्थित गर्न सकिएको छैन । स्थानीय सरकार लगायत अन्य निकायहरूसँग दिगो विकासका लागि प्रभावकारी रुपमा समन्वय गर्न सकिएको छैन । मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व खासगरी स्थानीय कृषकहरूसँग हिमाली कालो भालुसँग द्वन्द्व विकराल अवस्थामा भएतापनि पिडितहरूलाई सोचे अनुरूप सहयोग गर्न सकिएको छैन ।

३. यी चुनौतीहरूलाई व्यवस्थित गर्न मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिले के के कार्य गरिरहेको छ ?

मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिको आफ्नै श्रोत तथा पहलमा रारा परिसरमा फोहर हुन नदिन हामीले एक जना मानिस नियुक्ति गरी निरन्तर सरसफाई गरिरहेका छौं । यस कार्यमा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा नेपाली सेनाबाट समेत निरन्तर सफाई गर्ने कार्य भैरहेको छ । पर्यटक हिड्ने पदमार्गमा फोहर व्यवस्थित गर्न विभिन्न स्थानमा खाल्डाहरू निर्माण भएका छन् । चरिचरणलाई व्यवस्थित गर्न स्थानीय उपभोक्ताहरूलाई उत्पादनशिल पशुहरू पाल्नका लागि निरन्तर सचेत गरिरहेका छौं । घोडा सफारीलाई व्यवस्थित गर्न विभिन्न स्थानमा घोडा व्यवस्थापन समिति निर्माण गरी उनीहरूलाई नै जिम्मेवार बनाउन प्रयास गरिरहेका छौं । प्राकृतिक श्रोत खासगरी काठ, दाउराको चोरी कम गर्नका लागि राष्ट्रिय निकुञ्जको सहयोगमा उपभोक्ताहरू समेत मिलेर निरन्तर निगरानी गरिरहेका छौं । यहाँ कार्यरत रहेका १० वटा उपभोक्ता समिति क्षेत्रमा प्रत्येक उपभोक्ता समिति अन्तर्गत समुदायमा आधारित चोरी शिकार नियन्त्रणमा युवा सहभागिता बृद्धि गर्न युवाहरूको चोरी शिकार नियन्त्रण ईकाई निर्माण गरिएको छ र यसलाई सशक्तिकरण गर्ने योजना रहेको छ । मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरणका लागि स्थानीय स्तरमा चेतना फैलाउने साथै व्यवस्थापन समितिको कोषबाट नै राहत रकम समेत वितरण गर्न थालिएको छ । दिगो विकास र संरक्षणलाई साथसाथै लैजान स्थानीय सरकार लगायत अन्य निकायहरूसँग निरन्तर समन्वय गर्ने भैरहेको छ ।

४. यस आ. व. २०७७/०७८ मा व्यवस्थापन समितिले के के कार्य सम्पन्न गर्‍यो ?

यस आ. व. मा हामीलाई नेपाल सरकारबाट रु ३१ लाख प्राप्त भएको थियो । सो रकम हामीले मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका २०५६ बमोजिम तोकिएको शिर्षकभित्र रही व्यवस्थापन समिति तथा उपभोक्ता समिति मार्फत स्थानीय मानिसहरूको आयआर्जन, सामुदायिक विकास तथा संरक्षण कार्यमा हामीले विभिन्न कार्यहरू सम्पन्न गरेका छौं । हिमाली कालो भालुले कृषकहरूको पशु मारिदिएकोमा कृषकहरूलाई केही हदसम्म राहत रकम उपलब्ध गराईएको छ । सम्पूर्ण उपभोक्ता समितिको कार्ययोजना निर्माण गरिएको छ । उपभोक्ताहरूको क्षमता अभिवृद्धिमा समेत कामहरू गरिएका छन् ।

यसैगरी स्थानीय मानिसहरूलाई पर्या-पर्यटनमा सहभागी गराउदै आयआर्जन बढाउन सहयोग गर्नका लागि “रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रभित्र होटल, लज, होमस्टे तथा चियापसल संचालन कार्यविधि २०७७” निर्माण गरि स्विकृतिका लागि राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागमार्फत वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा पेश गरिएको छ । यो कार्यविधिले रारा क्षेत्रलाई तथा देशका अन्य संरक्षित क्षेत्रलाई समेत सहयोग पुग्ने अपेक्षा राखिएको छ ।

रारा राष्ट्रिय निकुञ्जको दिगो संरक्षण तथा व्यवस्थापनमा सघाउ पुऱ्याउन मध्यवर्ती क्षेत्रको प्राकृतिक सम्पदाको सतत उपयोग र संरक्षण, मानव-वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरण गर्दै यस क्षेत्रको पर्या-पर्यटन विकासमा स्थानीय मानिसहरूलाई सहभागी गराई जनजीविकामा सुधार ल्याउन “रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज, मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन निर्देशिका २०७७” प्रस्ताव गरी स्विकृतिका लागि सम्बन्धित निकायमा पेश गरिएको छ ।

रारा तालमा बोट संचालन कार्यलाई व्यवस्थित गरी स्थानीय मानिसहरूलाई बढी भन्दा बढी रोजगारी प्रदान गर्न तथा पर्यटकहरूलाई गुणस्तरीय सेवाप्रदान गर्न राष्ट्रिय निकुञ्जको सहयोगमा अध्ययन कार्य समेत गरिरहेका छौं । यस प्रकार हामीले हाम्रो रारालाई राम्रो रारा, सुन्दर रारा र पर्यटकिय क्षेत्र रारा बनाउन निरन्तर कार्य गरिरहेका छौं ।

५. अन्तमा तपाईंको केही भन्नु छ कि ?

स्थानीय उपभोक्ताहरूको सहयोग विना राष्ट्रिय निकुञ्जले मात्र रारा क्षेत्रलाई व्यवस्थित गर्न सम्भव नभएकोले हामी सबैको सहयोगको आवश्यकता रहेको छ । यस क्षेत्रका वन, वन्यजन्तुको संरक्षण तथा रारालाई सुन्दर राख्न म स्थानीय सरकार, सम्पूर्ण उपभोक्ता तथा सम्बन्धित सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरूसँग सकारात्मक एवं सक्रिय सहभागिताको लागि समेत हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

जय संरक्षण ।

६. वन वन्यजन्तुजन्य मुद्दा तथा अपराध नियन्त्रण

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन २०२९, सङ्गठन वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तराष्ट्रिय व्यापार नियन्त्रण ऐन २०७३, वन ऐन २०७६, वातावरण संरक्षण ऐन २०७६ र अर्न्तगतका नियमावली बमोजिम निकुञ्ज तथा यसको मध्यवर्ती क्षेत्रमा हुने वनजन्य अपराध नियन्त्रण तथा नियमनको कार्य भएको छ ।

६.१ वन्यजन्तुको चोरी शिकार तथा अवैध व्यापार र वन पैदावारको चोरी निकासी नियन्त्रण

वन्यजन्तु चोरी शिकार तथा त्यसको अङ्गको अवैध व्यापार नियन्त्रण जैविक विविधता संरक्षणमा एक चुनौतीको रूपमा रहेको छ । विद्यमान क्षमता र उपलब्ध साधन स्रोतको अधिकतम उपयोग गरी दूर्लभ वन्यजन्तुहरूको चोरी शिकार तथा त्यसको अङ्गको अवैध व्यापार र वन पैदावारको चोरी निकासी नियन्त्रण गर्ने कार्य सक्रियतापूर्वक गरिएको थियो । यस अर्न्तगत नियमित गस्तीका साथसाथै स्वीपिङ तथा क्याम्पिङ अपरेसन लगायतका कार्यहरू भएको छ । यस आ.व.मा वन तथा वन्यजन्तुसँग सम्बन्धित अपराधमा मुद्दा चलेको सहित १९६ जना मानिसहरूलाई पक्राउ गरी कसुर बमोजिमको कानुनी कारवाही भएको छ । जसमध्ये १३४ जना पुरुष रहेका छन् भने ६२ जना महिला रहेका छन् । सो को विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

क्र.सं.	विवरण	संख्या	भएको कारवाही	कैफियत
१	काठ दाउरा चोरी निकासी	१०८	दण्ड जरिवाना गरि सम्झाई बुझाई पठाएको	
२	ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा चोरी निकासी	६	दण्ड जरिवाना गरि सम्झाई बुझाई पठाएका	
३	जडिबुटी तथा च्याउ चोरी निकासी	१६	दण्ड जरिवाना गरि सम्झाई बुझाई पठाएको	जडिबुटी सेतो चिनी
४	माछा मार्ने	५	दण्ड जरिवाना गरि सम्झाई बुझाई पठाएको	
५	स्याउला निगालो तथा कुचो संकलन	१२	दण्ड जरिवाना गरि सम्झाई बुझाई पठाएको	
६	चरिचरन	७	दण्ड जरिवाना गरि सम्झाई बुझाई पठाएको	
७	अनियमित पार्किङ	४१	दण्ड जरिवाना गरि सम्झाई बुझाई पठाएको	
८	मध्यवर्ती क्षेत्रमा अवैध रूपमा हातहतियार(भरुवा बन्दुक) बोकेको	१	मुद्दा दायर भई धरौटीमा छुटेको	१ जना प्रतिवादी फरार रहेको
जम्मा संख्या		१९६		१३४ पुरुष ६२ महिला
दण्ड जरिवाना बापत संकलन राजश्व रकम		रु. २,००,७७०।० (अक्षरपी दुई लाख सात सय सत्तरी रुपैया)		

तालिका-४ : पक्राउ र कारवाहीको विवरण

६.२ यस कार्यालयमा रहेका मुद्धा सम्बन्धि विवरण

यस आर्थिक वर्षमा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ अनुसार मिति २०७८/११/२२ गते निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा अवैध रुपमा हातहतियार (भरुवा बन्दुक) बोकेको कसुरमा १ थान मुद्धा दर्ता भएको छ। आ.व. २०७६/७७ को मिति २०७७/३/८ गते दर्ता भएको माछा मार्न प्रयोग गरिने जाल पक्राउ सम्बन्धि १ थान मुद्धाको फैसला यस आ.व. २०७७/७८ को मिति २०७७/६/१४ मा भएको छ। त्यस्तै आ.व. २०७३/७४ को मिति २०७३/६/१३ मा दर्ता भएको वन्यजन्तुको आखेटोपहार ओसारपसार (भालुको कलेजो) सम्बन्धि १ थान मुद्धा फैसला हुन बाँकी रहेको छ। यो मुद्धा फैसला प्रक्रियामा रहेको र मिति २०७८/३/१२ गते मुगु जिल्ला अदालतका माननीय जिल्ला न्यायधीश श्री पुण्यप्रसाद सापकोटाबाट मुद्धाको निरीक्षण भई निर्देशन समेत भएको छ।

मध्यवर्ती क्षेत्रमा बन्दुक बोकी हिडेको अवस्थामा पक्राउ परेका प्रेम बहादुर शाही

७. बेरुजु सम्बन्धि विवरण

यस कार्यालयबाट बेरुजुको रुपमा रहेको फर्स्योट हुन बाँकी रकम रु ४,९७,०९०/४९ रहेको छ। यस आ.व. मा रु ५४,३९०/०० बेरुजु फर्स्योट भएको छ। बेरुजुको विवरण निम्न बमोजिम रहेको छ।

क्र.सं.	बेरुजुको प्रकार	जम्मा रकम	यस आ.व. मा फर्स्योट रकम	बाँकी रकम रु
१	असुल गर्नुपर्ने	१,८४,०००/००	५४,३९०/००	१,२९,६१०/००
२	नियमित गर्नुपर्ने	२,८०,४८०/४९	०	२,८०,४८०/४९
३	प्रमाण जटाउनुपर्ने	८७,०००/००	०	८७,०००/००
४	कर्मचारी पेशकी	०	०	०
५	अन्य पेशकी	०	०	०
	जम्मा	५५१४८०/४९	५४३९०/००	४९७०९०/४९

तालिका-५ : बेरुजु सम्बन्धि विवरण

८. राजश्व विवरण

यस निकुञ्जको राजश्व आम्दानीका मुख्य स्रोतहरुमा पर्यटक प्रवेश शुल्क तथा पर्यटकीय क्रियाकलाप, वन पैदावार वितरण, टेन्डर फारम बिक्री, चरिचरण दस्तुर र दण्ड जरिवाना आदि रहेका छन्। यस आ.व.मा जम्मा रकम रु. ३०,०१,४४०/०० (अक्षरूपी तिस लाख एक हजार चार सय चालिस रुपैया मात्र) राजश्व संकलन भएको छ। जसमध्ये पर्यापर्यटनबाट १६,७७,८९०/०० (५५.९० प्रतिशत), वन क्षेत्रको आय एवं रोयल्टीबाट रु १०,३८,७८०/०० (३४.६१ प्रतिशत), प्रशासनिक दण्ड जरिवानाबाट रु २,००,७७०/०० (६.६९ प्रतिशत) र सरकारी सम्पत्तिको बहाल कर रु ८४,०००/०० (२.८ प्रतिशत) राजश्व रकम संकलन भएको छ। यस आ.व. र हालसम्म विभिन्न आ.व.मा आम्दानी भएको राजश्वको विवरण अनुसूची १५ मा समावेश गरिएको छ।

९. पर्यटन विकास तथा पर्यटक विवरण

नेपालको संरक्षित क्षेत्रहरु पर्या-पर्यटनको एक महत्वपूर्ण क्षेत्र हो। वन नीति २०७५ ले प्रकृतिमा आधारित पर्यटनलाई प्रवर्द्धन गर्ने र त्यसमा नीजि क्षेत्रको भूमिकालाई सुनिश्चित गर्दै जाने नीति अवलम्बन गरेको छ। राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ र अर्न्तगतको हिमाली राष्ट्रिय निकुञ्ज नियमावली, २०३६ र मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५२ ले पर्या-पर्यटन व्यवसायलाई सहजीकरण गरेको छ। यस निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा पर्यटन प्रवर्द्धनको लागि आवश्यक पूर्वाधार अर्न्तगत पर्यटकलाई आकर्षित गर्न वन्यजन्तुको विचरण, प्राकृतिक भौगोलिक बनावट र रास

तालको दृश्य अवलोकनको लागि विभिन्न स्थानहरूमा टावर निर्माण, रारा तालमा डुङ्गा विहार, घोडा सफारी, जंगलमा पैदल यात्रा, चरा अवलोकन, मुर्माटप लगायतको चुचुरोबाट रारा ताल र प्राकृतिक सौन्दर्यको अवलोकन, निकुञ्जभित्र रहेका ठाकुरनाथ/छापु/लाउडा/रारा/दोफेश्वर महादेव लगायतका धार्मिक स्थलको दर्शन तथा अवलोकन, मध्यवर्ती क्षेत्रको धर्म संस्कृतिसँग जोडिएका देउडा लगायतका विविध सेवाहरू पर्यटकको लागि उपलब्ध छन् ।

व्यवसायिक पर्या-पर्यटन सेवा प्रदान गर्नको लागि मध्यवर्ती क्षेत्रको विभिन्न क्षेत्रमा स्वदेशी तथा विदेशी पर्यटकलाई लक्षित गरी होटल तथा होमस्टे सञ्चालनमा आउँदैछन् । यस आ.व.२०७७/७८ मा राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रमा स्वदेशी १०,२१७ जना तथा विदेशी २२ जना गरी जम्मा १०,२३९ जना पर्यटकहरूले भ्रमण गरेका छन् । पर्यटकको विस्तृत विवरण अनुसूची १३ मा समावेश गरिएको छ । निकुञ्जको लामाचौर, ताल्चा, भुलभुले, सल्लेरी, गोरुसैना, बाउपानी र हुटु गरी सात स्थानबाट पर्यटकहरूलाई निकुञ्ज प्रवेश गर्ने सुविधा उपलब्ध गराइएको छ ।

१०. निकुञ्ज क्षेत्रभित्र रहेका प्रमुख धार्मिक मठ मन्दिरहरू

(क) छापु महादेव मन्दिर

छापु महादेव निकुञ्जको रारा तालको उत्तर पश्चिम क्षेत्रमा पुरानो छापु गाउँ भएको स्थानमा अवस्थित छ । यहाँ मष्टो, देवी, महादेव र विष्णु गरी ४ देवताको पुजा गरिन्छ । महादेव जोगीको रूप धारण गरी यहाँ आएर भिक्षा र बास माग्दा कसैले पनि भिक्षा र बास नदिएको, अन्त्यमा पुन थर गरेका निसन्तान एक जना बुढाले उनलाई बास दिएको र जोगीले बुढो मान्छेलाई हाल मन्दिर भएको स्थानमा छापु हाली वस्न सुझाएको तथा अरु गाउँलेले भिक्षा र बास नदिएको हुनाले महादेवले रिसाएर चिण्डो फुटाउँदा रारा ताल बनेको, बुढो मान्छेले उक्त स्थानमा छापु हाली वस्दा निसन्तान बुढो मान्छेको पछि गएर ६० जना सन्तानहरू भएको र उनलाई ६० का वाला पनि भनिन्छ भन्ने किम्बदन्ती रहेको छ । यहाँका पुजारी वाहुन हुने र धामी बुढा जातका हुने चलन रहेको छ । यहाँ हरेक वर्ष दशैको कोजाग्रत पूर्णिमाको दिनमा ठूलो मेला लाग्दछ र छिमेकी जिल्लाहरूबाट तिर्थालुहरू आउने गर्दछन् । छापु महादेवबाट कान्जिरोवा हिमाल, छायाँनाथ, ठाकुरज्यू र ऋणिमोक्ष माईमालिका गरी ४ वटा तिर्थस्थल देख्न सकिन्छ । यसको पुजाको लागि मुगु जिल्ला लगायत छिमेकी जिल्लाहरूबाट तिर्थजनहरू आउने गर्दछन् ।

छापु महादेव मन्दिर

(ख) लाउडा मन्दिर

लाउडा मन्दिर निकुञ्जको रारा तालको छेउ, निजार खोलाको दक्षिणमा अवस्थित छ । यहाँ छायाँनाथ, ऋणिमोक्ष माई र अन्य देवी देवताको पुजाआजा गरिन्छ । यहाँ मुख्य गरी वैशाखमा एकादशीदेखि पूर्णिमासम्म, साउनमा पञ्चमीदेखि पूर्णिमासम्म र माघमा पूर्णिमाको दिन विशेष पुजा-आजाहुने गर्दछ । पुजाआजा गर्न मुगु जिल्ला लगायत अछाम, बाजुरा, कालिकोट, जुम्ला, हुम्लाबाट तिर्थालुहरू आउने गर्दछन् । ४ धाममध्येको जेठो धाम छायाँनाथ, ठाकुरज्यू जान नसक्ने तिर्थालुहरू यहाँ आएर नुहाई धुवाई गरी पुजाआजा गर्ने प्रचलन रहेको छ ।

लाउडा मन्दिर

संक्षेपः

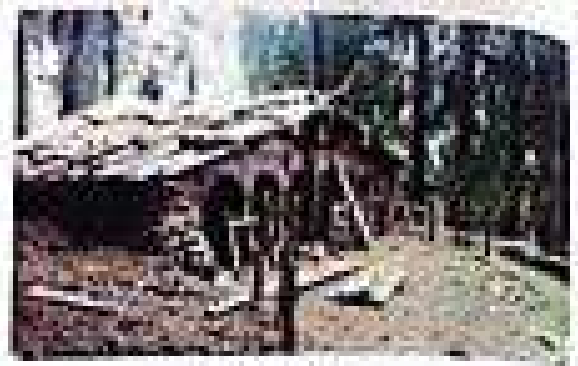
गंगा मन्दिरेष विकल्पज्यो गंगा नामजो छेउ हुन्छ अर्को पूर्वमा
 पर्छ । यहाँ मन्दोको पुजा गरिन्छ । यहाँ सुभा पुजा रौप्य
 कोशपल पुर्णिमाका हुने गर्छ । वैशाख, साउन र भाद्र
 पुर्णिमाका पनि पुजाआजा हुने गर्छ । माघ महिनामा शिवरात्रि
 हुने र पुजाको बढ्दो आउन नक्को हुनाले माघ महिनामा पुजा
 हुन नक्को छैन । गंगा मन्दिरेषा पुजारी सेवाका फाँटो हुने
 ब्रह्मन रोको छ । नक्को पुजाआजाको लागि बुग् माझमा
 हिमेली बिन्नाबाट तिर्थावृत्त आउने गर्छन् ।

અકુરનાથ જીંદર નિદુઃખથી તાર તારથી પૂરીતરતો ખાવજા
અવિચલ રૂઃ । પાંચે વસ કોવમા હોંક કરી તારનો દિનજા
જીવનજરુ કોજા ખઈ દુની મેમા માને પડેખો । વલો અરુ
અકુરનાથ જીંદરનો પૂજા પડો ૧ જીંદરનો રબીન તરો મારો
જિજ્ઞાસુ બેન-સિતારા રોકો રૂઃ । અકુરનાથ મારોજો વાજ
જાતી નિજાર ખાજે અરંજાર તાર જાતોનો પાનીઆરો નિજાન
રિયોનો જીમ્મવંતી રોકો રૂઃ ।

[illegible]

संस्कृत सम्प्रदाय विज्ञाना अभिरुद्धि कार्यकम्

इस कार्यको विश्व विद्यालय शिक्षण एवं शोधन विभाग तथा केंद्र विभागों के सहयोग से किया गया है।

70 71 72

अनुनासिक

संस्कृत-भाषायां

(ख) वन्यजन्तु सप्ताह २०७८

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग र अन्तरगतका कार्यालयले प्रत्येक वर्ष वैशाख १ गते देखि ७ गतेसम्म वन्यजन्तु सप्ताह मनाउँदै आएको छ । यस वर्ष "वन्यजन्तु संरक्षणमा समन्वय सहकार्य र सह-अस्तित्व" भन्ने मुल नाराका साथ २६औं वन्यजन्तु सप्ताह २०७८ रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयमा मध्यवर्ती क्षेत्रका स्थानीय समुदाय, निकुञ्ज सुरक्षार्थ तैनाथ नेपाली सेनाको श्री श्रीदल गुल्म, पर्यटन व्यवसायी र निकुञ्जका कर्मचारीको बीचमा नयाँ वर्ष २०७८ को शुभकामना आदान प्रदान, राष्ट्रिय निकुञ्ज, मध्यवर्ती क्षेत्र, आसपासको वन क्षेत्रमा वन, वन्यजन्तु संरक्षण, चोरी शिकार नियन्त्रण, पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन, रारा ताल वरिपरी सरसफाई लगायतका विविध कार्यक्रम गरी सम्पन्न गरियो ।

१२. कर्मचारी व्यवस्थापन र जिम्मेवारी

(क) दरबन्दी

यस निकुञ्जको संगठन तथा व्यवस्थापन (Organization and Management) अनुसार नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०७१/१०/१२ को निर्णयानुसार मिति २०७२/०३/११ मा कुल ५५ जना कर्मचारीहरुको दरबन्दी स्वीकृत भई निजामती किताबखानामा पद दर्ता भएको छ । स्वीकृत दरबन्दी अनुसार कर्मचारीहरु सरुवा र पदपूर्ति भई आएका छन । यस आ.व.मा सरुवा भई आएका र गएका कर्मचारीहरुको विवरण, यस आ.व.मा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण, पदपूर्ति र रिक्त कर्मचारीहरु विवरण, तालिम गोष्ठीमा सहभागी कर्मचारीहरुको विवरण र कार्यालयको सांगठनिक संरचना अनुसुची १४ मा समावेश गरिएको छ ।

(ख) कर्मचारीहरुको काम र कर्तव्य

यस कार्यालयमा कार्यरत विभिन्न पदमा रहेका कर्मचारीहरुको लागि निम्न बमोजिमको जिम्मेवारी तोकिएको छ ।

प्रमुख संरक्षण अधिकृतको कार्य विवरण

यस पदका पदाधिकारीले राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशकको प्रत्यक्ष सुपरीवेक्षण तथा निर्देशनमा राष्ट्रिय निकुञ्ज, वन्यजन्तु आरक्ष, संरक्षण क्षेत्र तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको संरक्षण र दिगो व्यवस्थापनका लागि देहायका जिम्मेवारीहरु पुरा गर्नु पर्नेछ ।

- राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ र अन्तरगत नियमावलीहरु बमोजिम जैविक विविधता संरक्षण सम्बद्ध काम गर्ने गराउने,
- निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको आवधिक व्यवस्थापन योजना तयार गरी स्वीकृतको लागि विभागमा पेश गर्ने र स्वीकृत योजना कार्यान्वयन गर्ने गराउने,
- निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको संरक्षण तथा व्यवस्थापनमा सरोकारवाला सरकारी र गैरसरकारी निकायहरु तथा स्थानीय बासिन्दाहरुसँग समन्वय गर्ने गराउने,
- मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिको सदस्य सचिवको भूमिका निर्वाह गर्ने,
- नियमित प्रशासनिक तथा आर्थिक, राजश्व संकलन, दाखिला लगायतका कार्यहरुको प्रबन्ध गर्ने गराउने,
- चोरी शिकारी नियन्त्रण, अपराधको अनुसन्धान, मुद्दा फैसला गर्ने गराउने,
- जैविक विविधताको अध्ययन अनुसन्धान गर्ने गराउने,
- महासन्धि सम्झौता, समझदारी कार्यान्वयन गर्ने गराउने,
- अनुगमन, निरीक्षण तथा रिपोर्टिङ आदि कार्य गर्ने गराउने,
- नेपाल सरकारबाट तोकिएका अन्य कामहरु गर्ने गराउने,
- यस पदसँग सम्बन्धित अन्य आवश्यक कामहरु गर्ने गराउने ।

सहायक संरक्षण अधिकृतको कार्य विवरण

यस पदका पदाधिकारीले प्रमुख संरक्षण अधिकृतको सुपरीवेक्षणमा रही सम्बन्धित शाखाको लागि देहाय बमोजिम तोकिएको कार्यहरु सम्पादन गर्ने जिम्मेवारी हुनेछ ।

- राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ र अन्तरगत नियमावलीहरु बमोजिम जैविक विविधता संरक्षण सम्बद्ध काम गर्न प्रमुख संरक्षण अधिकृतलाई सहयोग गर्ने,

- निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको आवधिक व्यवस्थापन योजना तयार गरी स्वीकृतिको लागि विभागमा पेश गर्ने र स्वीकृत योजना कार्यान्वयन गर्न प्रमुख संरक्षण अधिकृतलाई सहयोग गर्ने,
- निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रको संरक्षण तथा व्यवस्थापनमा सरोकारवाला सरकारी र गैरसरकारी निकायहरु तथा स्थानीय बासिन्दाहरूसँग समन्वय गर्न प्रमुख संरक्षण अधिकृतलाई सहयोग गर्ने,
- मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिको सदस्य सचिवको भूमिका गर्न प्रमुख संरक्षण अधिकृतलाई सहयोग गर्ने,
- नियमित प्रशासनिक तथा आर्थिक, राजश्व संकलन, दाखिला लगायतका कार्यहरुको प्रबन्ध गर्न प्रमुख संरक्षण अधिकृतलाई सहयोग गर्ने,
- चोरी शिकारी नियन्त्रण, अपराधको अनुसन्धान, मुद्दा फैसला गर्न प्रमुख संरक्षण अधिकृतलाई सहयोग गर्ने,
- अनुगमन, निरीक्षण तथा रिपोर्टिङ आदि कार्य गर्न प्रमुख संरक्षण अधिकृतलाई सहयोग गर्ने, नेपाल सरकारबाट तोकिएका अन्य कामहरु गर्न प्रमुख संरक्षण अधिकृतलाई सहयोग गर्ने,
- यस पदसँग सम्बन्धित अन्य आवश्यक कामहरु गर्ने गराउने ।

रेन्जरको कार्य विवरण

यस पदका पदाधिकारीले सम्बन्धित शाखा प्रमुखको सुपरीवेक्षणमा रही सम्बन्धित शाखाको लागि देहाय बमोजिम तोकिएका कार्यहरु सम्पादन गर्ने जिम्मेवारी हुनेछ ।

- आफ्नो कार्यक्षेत्रमा जैविक विविधता तथा वन्यजन्तु संरक्षणको लागि नियमित गस्ती, अनुगमन गर्ने गराउने,
- आफ्नो क्षेत्रमा वन्यजन्तुको चोरी शिकार, माछा मार्ने, काठ दाउरा चोरी निकासी, अतिक्रमण जस्ता गैह्र कानूनी क्रियाकलाप हुन नदिने,
- वन्यजन्तुको विषयमा सूचना तथा तथ्यांक संकलन गर्ने र अभिलेख राख्ने,
- राजश्व संकलन गर्ने, संकलित राजश्व समयभित्र दाखिला गर्ने गराउने,
- आफ्नो इलाकामा रहेका नेपाली सेनाको गण, गुल्म, पोष्टमा सम्पर्क समन्वय गर्ने, आफु मातहतका कर्मचारी /पोष्ट र सुरक्षाकर्मीहरुबाट नियमित गरिने गस्ति योजना बनाई गस्ती परिचालन गर्ने गराउने,
- निकुञ्ज मुख्यालय वा सेक्टरबाट तोकिए बमोजिम सम्बन्धित उपभोक्ता समितिमा वन संरक्षण, सामुदायिक विकास, शिप विकास तथा आयआर्जन, संरक्षण शिक्षा लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गराउने,
- हरेक महिनाको मासिक बैठकमा आफ्नो प्रगति विवरण तथा आगामी महिनाको कार्ययोजना पेश गर्ने,
- यस रेञ्जपोष्टलाई निर्दिष्ट गरिएको चारकिल्ला भित्रको क्षेत्रमा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन र अन्तरगतका नियमावलीको पूर्ण पालना भएको सुनिश्चित गर्ने,
- फरार प्रतिवादी विरुद्ध सुराक संकलन गर्ने, सजाय भुक्तान भएका चोरी शिकारीको उच्च निगरानी राख्ने,
- पक्राउ भै आएकालाई सुरक्षित साथ राखी कारवाही बढाउने,
- दैनिक सम्पादन हुने पत्र लेख्ने, विदा, हाजिरी लगायतका सम्पूर्ण कार्यको अभिलेख अद्यावधिक गर्ने,
- रेञ्जपोष्टको भौतिक साधनहरुको स्याहार, सम्भार, मर्मत तथा संरक्षण गर्ने गराउने,
- प्रवेशद्वारमा काम गर्ने रेन्जरले प्रवेशद्वार सम्बन्धि, सेक्टरमा काम गर्ने रेन्जरले सेक्टर सम्बन्धि काम गर्नुपर्नेछ,
- विभाग, निकुञ्ज, आरक्ष, संरक्षण क्षेत्रहरुको विभिन्न शाखामा काम गर्ने रेन्जरले सो साखासँग सम्बन्धित काम गर्नु पर्नेछ,
- यस पदको लागि निर्दिष्ट गरिएका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

लेखापालको कार्य विवरण

यस पदका पदाधिकारीले प्रमुख संरक्षण अधिकृत/सम्बन्धित शाखा प्रमुखको सुपरीवेक्षणमा रही देहायका कार्यहरु गर्नु पर्नेछ ।

- वार्षिक कार्यक्रम अनुसार आर्थिक वर्षको साधारण तर्फको अनुमानित बजेट तयार गरी पेश गर्ने,
- स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रम बमोजिम आर्थिक कारोवार संचालन गर्ने,
- आर्थिक ऐन नियमानुसार तोकिएको श्रेस्ताहरु अद्यावधिक राख्ने, राख्न लगाउने र नियमानुसार खाता संचालन गराउने,

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन २०७७/०७८

- राजश्व श्रेस्ता सुव्यवस्थित रूपले राख्ने व्यवस्था गर्ने, गराउने तथा धरौटी र अन्य श्रेस्ता फछ्यौट गर्ने गराउने,
- कर्मचारीको तलब, खाद्यान्न, पोशाक नियमित भुक्तानीको व्यवस्था, संचय कोष, नागरिक लगानी कोष, पारिश्रमिक कर र सापछि कटौती रकम दाखिला गर्ने गराउने र नियमानुसार सो को प्रमाण सम्बन्धित कर्मचारीलाई उपलब्ध गराउने,
- आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी ऐन नियम आदेश तथा परिपत्रहरु सबै कर्मचारीहरुलाई जानकारी गराउने,
- आन्तरिक तथा अन्तिम लेखा परीक्षण गराउने र लेखा परीक्षणबाट औल्याइएका बेरजुको लगत खडा तदारुकताका साथ फस्यौट गर्ने गराउने,
- आर्थिक कारोवार सम्बन्धमा माग अनुसार राय पेश गर्ने,
- आर्थिक ऐन, नियमअनुसार यस पदलाई निर्दिष्ट गरिएका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

नायव सुव्वाको कार्य विवरण

- यस पदका कर्मचारीले सम्बन्धित शाखा प्रमुखको निकटतम निर्देशन, सुपरीवेक्षणमा रही नासु/खरिदार को शाखाको प्रकृति तथा दायित्व बमोजिम दर्ता, चलानी, फाईलिङ, विदाको अभिलेख, का.स.मु. फारमहरुको सुरक्षा, संकलन, भण्डारण, जिन्सी सम्पतिको रेखदेख, सुरक्षा तथा लगाइए बमोजिम दैनिक प्रशासनिक कार्य सुचारु तथा संचालन गर्न सहयोग गर्ने जिम्मेवारी बहन गर्नु पर्दछ ।

खरिदारको कार्य विवरण

- यस पदका कर्मचारीले सम्बन्धित शाखा प्रमुखको निकटतम निर्देशन, सुपरीवेक्षणमा रही नासु/खरिदार को शाखाको प्रकृति तथा दायित्व बमोजिम दर्ता, चलानी, फाईलिङ, विदाको अभिलेख, का.स.मु. फारमहरुको सुरक्षा, संकलन, भण्डारण, जिन्सी सम्पतिको रेखदेख, सुरक्षा तथा लगाइए बमोजिम दैनिक प्रशासनिक कार्य सुचारु तथा संचालन गर्न सहयोग गर्ने जिम्मेवारी बहन गर्नु पर्दछ ।

सिनियर गेमस्काउटको कार्य विवरण

- पोष्टको इन्चार्ज भै काम गर्ने सिनियर गेमस्काउटले सम्बन्धित रेन्जरको सुपरीवेक्षणमा रही निम्न काम गर्नु पर्नेछ ।
- नियमित गस्ती परिचालन गर्ने गराउने र वन्यजन्तुको गतिविधिको बारेमा तालुक अधिकारीलाई जानकारी गर्ने,
- मातहतका गेमस्काउटहरुलाई कामकाजमा लगाउने तथा सुपरीवेक्षण गर्ने,
- भौतिक साधनहरुको स्याहार, सम्भार, मर्मत तथा संरक्षण र सरसफाईको लागि सुरक्षा तथा पालो पहराको व्यवस्था मिलाउने,
- संरक्षित क्षेत्रभित्र हुन लागेका अवैध गतिविधि नियन्त्रण गर्ने वा आफुबाट संभव नभएमा सहयोगका लागि तालुक अधिकारी समक्ष जानकारी गराउने,
- पक्राउ परेका मानिसलाई यथाशिघ्र रेन्जपोष्ट/सेक्टर वा मुख्यालयमा बुझाउने,
- संरक्षण र व्यवस्थापनको लागि आवश्यक अन्य तोकिएको कार्यहरु गर्ने ।

गेमस्काउटको कार्य विवरण

- रेन्जर र सिनियर गेमस्काउटको सुपरीवेक्षणमा रही कामकाज गर्ने,
- पक्राउ भई आएका थुनुवाहरुको सुरक्षाको लागि पालो पहराको काम गर्ने,
- भौतिक साधनहरुको स्याहार, सम्भार, मर्मत र संरक्षण गर्ने,
- चोरी शिकार र अन्य अवैध गतिविधि नियन्त्रणका लागि नियमित गस्ति गर्ने,
- कार्यालय भवनको रेखदेखको सिलसिलामा चौकिदारको साथै सरसफाईको काम गर्ने,
- पक्राउ भई आएका थुनुवाहरुको सुरक्षाको लागि पालो पहराको काम गर्ने,
- आफुभन्दा माथीका कर्मचारीले संरक्षण र व्यवस्थापनको लागि आवश्यक अन्य लगाएको कामकाज गर्ने,
- यस पदको लागि निर्दिष्ट गरिएका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

कार्यालय सहयोगीको कार्य विवरण

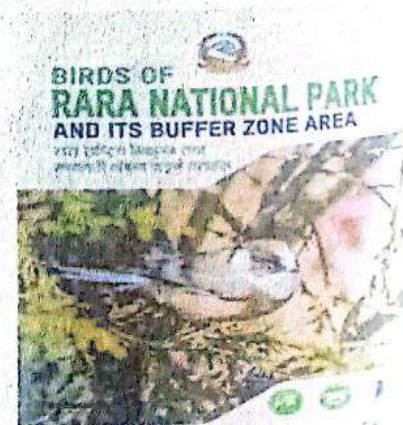
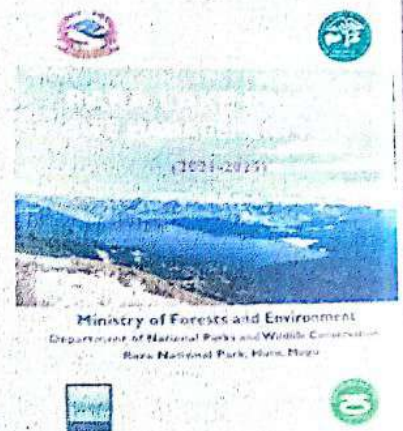
यस पदका पदाधिकारीले सम्बन्धित शाखा प्रमुखको सुपरिवेक्षणमा रही सम्बन्धित शाखाको लागि देहाय बमोजिम तोकिएका कार्यहरु सम्पादन गर्ने जिम्मेवारी हुनेछ ।

- यस पदका पदाधिकारीले ना.सु. र खरिदारको सुपरीवेक्षणमा रही देहाएका कार्यहरु गर्ने,
- कार्यालयका शाखा तथा फाँटमा आफु भन्दा माथिका कर्मचारीले लगाए अह्राएका काम गर्ने,
- चिठी पत्र तथा फाइल कागजात ओसारपसारमा सहयोग पुर्याउने एवं अन्य कार्यालयमा पुर्याउनु पर्ने चिठी पत्रहरु समयमै पुर्याउने,
- कार्यालय समय पश्चात सबै कोठाहरु चेक गरी यसि, हिटर र अन्य यन्त्र उपकरणहरु निभाउने वा बन्द गर्ने,
- कार्यालय बन्द भए पछि सबै भ्याल ढोकाहरु बन्द गर्ने, साँचो लगाउने र कार्यालय खुल्नु अघि खोल्ने,
- आफ्नो जिम्माका सम्पूर्ण कार्यालय सामानहरुको सुरक्षा गर्ने,
- कार्यालय बन्द रहेको अवस्थामा अपरिचित मानिसहरुको प्रवेश निषेध गर्ने,
- कार्यालय हाताभित्र कुनै अप्रत्यासित घटना घटेमा वा घट्ने सम्भावना देखिएमा तुरुन्त सम्बन्धित अधिकृतलाई खबर गर्ने,
- कार्यालय कक्षहरु, बरण्डाहरु, भ्याडहरु, कार्यालयको प्राङ्गण, बाटो र बगैँचामा समेत दैनिक सरसफाई कार्य गर्ने,
- कार्यालय क्षेत्रभित्र अनावश्यक ठाउँमा भारपात, घाँस, विरुवा उमेमा तुरुन्त उखेली सफा गर्ने,
- कार्यालय भवनभित्र फोहोर फाल्ने व्यवस्था गरी नियमित सफाई गर्ने,
- कार्यालयको विभिन्न कक्षहरुमा राखिएका फोहोर राख्ने टोकरीहरुमा भएका फोहोरहरु नियमित रुपमा फाली सफा राख्ने,
- कार्यालयका सबै शौचालयहरुमा नियमित रुपमा किटनाशकहरु समेत प्रयोग गरि सफा गर्ने,
- कार्यालयमा सफा र स्वच्छ वातावरण राख्न आवश्यक अन्य कामहरु गर्ने,
- कार्यालयको सुरक्षा, सम्भार, कार्यालय हातामा रहेका बगैँचाको व्यवस्थापन लगायतको कामहरु गर्ने,
- आफू कार्यरत रहँदाको दैनिक घटनाहरुको जानकारी तोकिएको अधिकृतलाई दिने,
- यस पदको लागि निर्दिष्ट गरिएका अन्य कार्यहरु गर्ने ।

१३. रारा राष्ट्रिय निकुञ्जसँग सम्बन्धित प्रकाशनहरु

क) यस आ. व. को विश्व सिमसार दिवस (2 Feb 2021) को अवसरमा रारा ताललाई केन्द्रित गरेर तयार गरिएको Rara Ramsar Lake Site Management Plan राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागका महानिर्देशक डा.दिपककुमार खरालद्वारा स्विकृत गरि लागु गरिएको छ । USAID अन्तर्गतको Program Fore Aquatic Natural Resources Improvement (PANI) द्वारा आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा यो ५ वर्षे व्यवस्थापन योजना तयार गरिएको हो । यस योजनाले ३८ वटा कार्यहरु गर्ने लक्ष्य राखेको छ र यसको लागि करिब १० करोड १५ लाख बजेट प्रस्ताव गरिएको छ ।

ख) आ.व. २०७७/ ०७८ मा Bird Life International र Bird Conservation Nepal को प्रत्यक्ष सहभागितामा रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा पाईने चराहरुको सर्वेक्षण गरिएको र उक्त सर्वेक्षणबाट यस क्षेत्रमा २९६ वटा चराका प्रजातीहरु पाईएको खुल्न आएको छ । BIRDS OF RARA NATIONAL PARKS AND ITS BUFFERZONE AREA नामक उक्त पुस्तकले रारा क्षेत्रमा भ्रमण गर्ने चराप्रेमी पर्यटकहरुलाई सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ । यहाँ पाईने चराहरुमध्ये ५ वटा Globally threatened species र २३ वटा Nationally threatened species रहेका छन् ।

१४. विविध

(क) कर्मचारी पुरस्कृत

२६ औं वन्यजन्तु सप्ताहको अवसरमा करिव २२ वर्षदेखि यस कार्यालयमा कार्यरत अनुशासित, कर्तव्यनिष्ठ कर्मचारी गोमस्काउट श्री लोक बहादुर रावललाई एक समारोहका विचमा सम्मान गरिएको छ। कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको मनोबल बढाउने उद्देश्य सहित गरिएको यस कार्यले आउने दिनमा कर्मचारी वृत्तमा सकारात्मक प्रभाव पार्ने अपेक्षा राखिएको छ।

(ख) विशिष्ट महानुभावबाट निकुञ्ज भ्रमण

यस आ. व. मा रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रमा निम्न बमोजिमका विशिष्ट व्यक्तिहरूको औपचारिक तथा अनौपचारिक भ्रमण सम्पन्न भएको छ।

१. मन्त्रीस्तरीय भ्रमण

(क) माननिय मन्त्री श्री लेखराज भट्ट, मिति २०७७ चैत्र २८ गते

(ख) माननिय मन्त्री श्री बसन्तकुमार नेम्बाङ, मिति २०७८ बैशाख २७ गते

(ग) माननिय मन्त्री श्री प्रेम बहादुर आले, मिति २०७७ ज्येष्ठ १० गते

२. प्रतिनिधि सभा सदस्य

(क) प्रतिनिधि सभा, अन्तराष्ट्रिय सम्वन्ध समितिका सभापति पवित्रा निरौला खरेल सहित उक्त टिमका ८ जना प्रतिनिधि सभा सदस्य र अन्य ४ जना सहित १२ जना, मिति २०७७ चैत्र १६, १७ गते।

अनुसूची १

रारा राष्ट्रिय निकुञ्जको चारकिल्ला सहितको सिमाना

श्री ५ सरकार द्वारा प्रकाशित खण्ड २७ संख्या १७

श्रावण २४ गते २०३४ साल

श्री ५ को सरकार

बन मन्त्रालयको

सूचना

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन २०२९ को दफा ३ को उप-दफा १ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले कर्णाली अञ्चल मुगु जिल्लामा पर्ने देहायको चार किल्लाभित्रको क्षेत्रलाई रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज घोषित गरेको छ :-

उत्तर - रुम काँधको सबभन्दा अग्लो टुप्पो (१२२३८) बाट शुरु पूर्वपट्टि डाँडाको शिरैशिर हुँदै मालिका (११२९५) टुप्पोसम्म ।
पूर्व - मालिका (११२९५) बाट दक्षिण पूर्व दिशा हुँदै रारा गुम गोरेटो बाटोको बजेडी सम्म । त्यसपछि उक्त दिशातर्फ नै पछ्याउँदै जङ्गल भयको पहाडको नाकैनाक दक्षिण पूर्व दिशा हुँदै भदाली काँध, श्री नगर गाउँको माथि (१०००) सम्म । त्यसपछि भदाली काँध जङ्गलको तल्लो किनारबाट पश्चिम हुँदै भ्यारी छ्याबु गोरेटो बाटो सम्म र जङ्गलको तल्लो छेउ हुँदै भ्यारी विथाखोलाको मुहानसम्म । त्यसपछि भ्यारी विथाखोलाको दक्षिण किनारबाट भ्यारी पिनाको पैदलबाटोसम्म । त्यसपछि दक्षिण पूर्व हुँदै आवादी जग्गाको माथिल्लो छेउबाट धौलीगार खोला र मन्दुखोलाको बीचसम्म र दक्षिणतर्फ घुचिलागनासम्म । त्यसपछि पैदल बाटो काटेपछि चौथाबाट दक्षिण पश्चिम हुँदै चौथाखोलाको पहिलो मुहान सम्म । त्यसपछि चौथादेखि माथि दक्षिण तर्फको १३१३६ फिट को टुप्पोसम्म । त्यसपछि पहाडको धार हुँदै १३१३६ फिटदेखि दक्षिणतर्फ करीव १ माइलसम्म ।

दक्षिण - १३१३६ फिट को करीव १ माइल दक्षिणबाट पश्चिम हुँदै जियाखोलाको मुहानसम्म । त्यसपछि उत्तर दक्षिण मुख्य पहाडको धार हुँदै लामिडाँडाको सबभन्दा अग्लो १२८०१ फिटसम्म ।

पश्चिम - लामिडाँडाको टुप्पो (१२८०१) फिटबाट सो डाँडाको काँधैकाध रोताखोला माथिको आवादी जग्गाको माथिल्लो छेउ हुँदै गोरुसैनासम्म । त्यसपछि रोताखोला (पोनेलीखोला) हुँदै पानीको सबभन्दा ठूलो मुहानसम्म । त्यसपछि उत्तर पश्चिम दिशा हुँदै न्याउलीखोलाको मुहानसम्म । न्याउलीखोलाको पश्चिम किनार हुँदै खतियारखोलासँगको दोभानसम्म । त्यसपछि खतियारखोला पार गरी निगालीबोट रारा मूल बाटोमा पर्ने सेरा पातिहाल्नासम्म । त्यसपछि बाटैबाटो पूर्व गई खतियारखोला (निजारखोला) र दाम्चेखोलाको दोभान माभघट्टसम्म । त्यसपछि दाम्चेखोला गई यसको मुहान हुँदै रुमकाँध (१२२३८ फिट) सम्म ।

द्रष्टव्य :- यस रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रभित्र पर्ने गाउँहरू रारा छापु, नेपु र सल्लीरुलाई नहटाएसम्म वा अर्को व्यवस्था नभएसम्म निकुञ्ज क्षेत्रबाट बाहिर पारिएको मानिनेछ ।

आज्ञाले

अच्युत बहादुर राजभण्डारी

श्री ५ को सरकारको सचिव

अनुसूची २
रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज मध्यवर्ती क्षेत्रको चारकिल्ला सहितको सिमाना
नेपाल राजपत्र /
नेपाल सरकारद्वारा प्रकाशित
खण्ड ५६) काठमाण्डौ, असोज ९ गते २०६३ साल (संख्या २२)
भाग ३
नेपाल सरकार
वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयको सूचना

नेपाल सरकारले राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन २०२९ को दफा ३ क को उपदफा (१) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज क्षेत्रका देहायको चार किल्लाभित्रको क्षेत्रलाई रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज मध्यवर्ती क्षेत्र तोकिएकोले यो सूचना प्रकाशन गरीएको छ ।

- पूर्व** - पूर्वमा श्रीनगर गा.वि.स. को वडा नं. ९ स्थित इमा वस्तीलाई भित्र पादै मुगु कर्णालीमा मिसिएको साँया खोलालाई आधार मानी पश्चिमतर्फ साँया खोलै खोला साँयाखोला घट्टसम्म, साँया खोला घट्टबाट दक्षिण नाउर खोला हुँदै खोलै खोला पूर्वतर्फ जिल्ला सदरमुकाम गमगढीलाई बाहिर पारेर चैन खोला र गमगाढको दोभान सम्म । क्रमशः पूर्वको गमगाढ खोला हुँदै दक्षिणतर्फ कार्कीबाढा गा.वि.स. को वडा नं. २ को पूर्वी सीमानालाई कायम राख्दै पिना गा.वि.स. वडा नं. ५ र ९ को पूर्वी सिमाना मुन्दु खोला हुँदै बुममारी चौर गा.वि.स. वडा नं. ७ को पूर्वी सीमाना काभ्रा खोला हुँदै तलीगाड खोलाको दोभानसम्म ।
- पश्चिम** - महेन्द्रमल्ली खोलालाई पश्चिमी सीमाना मान्दै उत्तरतर्फ कनकासुन्दरी गा.वि.स.को पश्चिमी सीमाना हुँदै कालाकाँडा लेकको ३४६४ मिटर उचाईको चुचुरालाई सीमाना कायम राखी खमाले गा.वि.स.को वडा नं. ९ को चाकपाडे गाउँलाई भित्र पारी उत्तरतर्फ बग्ने छोटो खोलालाई आधार मानी शेरी गा.वि.स. को वडा नं. २ को पश्चिमी सीमाना हुँदै बग्ने छोटो खोलादेखि खत्याड खोलाको दोभानसम्म र खत्याड खोलाको केही पश्चिमतर्फ हुँदै बग्ने पुत्ता खोलाको दोभानसम्म त्यसपछि सेरी गा.वि.स. को वडा नं. ३ र ५ को पश्चिमी सिमाना भएर पुत्ता खोलै खोला उत्तर पूर्व ३,६२२ मिटरको चुचुरा भएको कालापानी खाम्दुला डाँडो हुँदै उत्तर पूर्व बगेको खोल्सा भएर क्रमशः रारा गा.वि.स.को वडा नं. ३ र ९ को पश्चिम सीमाना तथा कालै गा.वि.स.को पूर्वी सीमानालाई कायम राख्दै मुगु कर्णाली नदीमा मिसिने खोल्साको दोभानसम्म ।
- उत्तर** - पूर्वबाट पश्चिमतर्फ बगेको मुगु कर्णाली नदी हुँदै पूर्वतर्फ रारा र श्रीनगर गा.वि.स.हरुको उत्तरी सीमानालाई कायम राखेर पूर्वमा श्रीनगर गा.वि.स. वडा नं. ९ मा अवस्थित इमा वस्ती छेउ भएर बग्ने साँया खोला र मुगु कर्णालीको दोभानसम्म ।
- दक्षिण** - दक्षिणतर्फ बगेको तलीगाड खोला हुँदै पश्चिमतर्फ बग्ने लाहागाढ खोलै खोला वोतामालीका गा.वि.स. वडा नं. ९ को उत्तरी सीमानालाई कायम राख्दै गानी खोलाको दोभान सम्म र त्यहाँबाट कनकासुन्दरी गा.वि.स. को वडा नं. १, २, ३ र ४ वस्ती क्षेत्रलाई भित्र पादै ३,२०२ मिटर उचाईको चुचुरोलाई आधार मानेर पश्चिमतर्फ महेन्द्रमल्ली खोलामा मिसिने खोल्सा हुँदै दोभानसम्म ।

आज्ञाले
फणिन्द्र गौतम
उपसचिव कानून

अनुसुची ३
रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय र अन्तर्गत रहेका रेञ्जपोष्ट एवं पोष्टहरुको विवरण

क्र.सं.	पोष्टको नाम	रहेको स्थान	कैफियत
१	रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय	हुटु, मुगु	निकुञ्ज र सेनाको मुख्य कार्यालय
२	ताल्वा रेञ्जपोष्ट	छायाँनाथ रारा न.पा. ४ ताल्वा, मुगु	निकुञ्ज तथा नेपाली सेनाको संयुक्त पोष्ट
३	भुलभुले रेञ्जपोष्ट	कनकासुन्दरी गा.पा. १ भुलभुले, जुम्ला	निकुञ्ज तथा नेपाली सेनाको संयुक्त पोष्ट
४	सल्लेरी पोष्ट	छायाँनाथ रारा न.पा. ८ सल्लेरी, मुगु	निकुञ्ज तथा नेपाली सेनाको संयुक्त पोष्ट
५	लामाचौर पोष्ट	छायाँनाथ रारा न.पा. ३ लामाचौर, मुगु	निकुञ्ज तथा नेपाली सेनाको संयुक्त पोष्ट
६	गोरुसैना पोष्ट	कनकासुन्दरी गा.पा. २ गोरुसैना, जुम्ला	निकुञ्ज तथा नेपाली सेनाको संयुक्त पोष्ट
७	बाउपानी पोष्ट	खत्याड गा.पा. १ बाउपानी, मुगु	निकुञ्ज तथा नेपाली सेनाको संयुक्त पोष्ट

अनुसुची ४
रारा राष्ट्रिय निकुञ्जमा हालसम्म तैनाथ गुल्म तथा सेमुहरुको विवरण

क्र. सं.	सेमु तथा गुल्मको नाम	आएको मिति	गएको मिति
१	सेमु नफ्री	२०३५	२०४४
२	दुर्गा भञ्जन गुल्म	२०४४/९/२४	२०४८/५/२४
३	भगवती प्रसाद गुल्म	२०४८/५/२४	२०५०/१२/५
४	चन्द्रनाथ गुल्म	२०५०/१२/५	२०५४/३/११
५	चण्डी प्रसाद गुल्म	२०५४/२/२४	२०५५/१०/१०
६	सूर्यदल गुल्म	२०५५/१२/१०	२०६०/२/५
७	कालीदल गुल्म	२०६०/२/५	२०६५/७/२१
८	समरजित गुल्म	२०६५/७/२२	२०७०/१/१५
९	दुर्गाभञ्जन गुल्म	२०७०/१/१५	२०७४/४/१
१०	श्रीदल गुल्म	२०७४/४/१	२०७७/११/५
११	श्रीवक्स गुल्म	२०७७/११/६	हालसम्म

अनुसूची ५

आ.ब. २०७७/७८को वार्षिक प्रगति

१. आर्थिक वर्ष: २०७७/७८

२. बजेट उपशीर्षक नं: ३२९०३१०१

३. मन्त्रालय: वन तथा वातावरण

४. आयोजना/कार्यालयको नाम: रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

५. कार्यक्रम /आयोजनाको नाम: राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा आरक्ष आयोजना

६. आयोजना/कार्यालय प्रमुखको नाम: बन्नी विनोद दाहाल

७. यस अवधिको बजेट रु.: ४७६.९५

क. आन्तरिक (१) नेपाल सरकार :

(२) संस्था:

(३) जनसहभागिता:

ख. बैदेशिक (१) ऋण

(२) अनुदान :

८. यस अवधिको खर्च रकम र प्रतिशत: ४
क. आन्तरिक (१) नेपाल सरकार
(२) स्थानीय निकाय/संस्था:
(३) जनसहभागिता

ख. बैदेशिक (१) ऋण

(२) अनुदान

९. चालु आ.ब.को हालसम्मको खर्च रकम
१०. कुल लागत मध्य हालसम्म शुरुदेखि :
रकम र प्रतिशत:

११. आयोजनाको शुरुदेखि यस अवधिसम्म
९०.२३%

१२. आयोजनाको कुल अवधि मध्य बितेको

१३. यस चौमासिक अवधिको भौतिक प्रगति

(रकम रु. लाख)

क्र.स.	क्रियाकलापको बिबरण	खर्च शिर्षक	इकाई	आ.बा.२०७७/७८को										वार्षिक ८	
				वार्षिक लक्ष्य											
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	
आपुजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु															
११.३.७.३	त्यापटप खरिद	३११२२	वटा	२.०	०.३४	१.६								२.०	०.३६
११.३.७.५	प्रिन्टर खरिद	३११२२	वटा	२.०	०.१३	०.६								२.०	०.१६
११.३.७.१२	डिजिटल क्यामेरा खरिद	३११२२	वटा	१.०	०.२५	१.२								१.०	०.२५

२५

११.५.२२.११	बिजुली वाइरिंग मर्मत	३११७१	वटा	४.०	०.८४	४.०	०.८४	३.९९
११.६.३.६	चौमासिक तथा बार्षिक प्रगती तयार गर्ने सफ्टवेयर निर्माण	३११३२	वटा	१.०	०.२१	१.०	०.२१	०.९९
११.६.१३.१४	कार्यालयको लागि फर्निचर खरिद	३११२३	पटक	१.०	०.२१	१.०	०.१६	०.९३
११.४.१७.१००	रामसार/सिमसार क्षेत्र व्यवस्थापन / पुनर्स्थापना (Restoration)	३११५७	वटा	१.०	०.८४	४.०	०.८४	४.०
११.५.१६.४	वन्यजन्तुका खानेपानी पोखरी मर्मत	३११७१	वटा	५.०	१.०५	५.०	१.०५	५.०
	क) पुर्जित खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरुको जम्मा				२४.६४	१६.८	२४.४	११६.५३
आ) बालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु								
२.६.३.६	आखेटोपहार तथा जडिबुटी पहिचान सम्बन्धी तालिम	२२५११	पटक	१.०	०.२१	१.०	०.२१	१.०
२.६.६.४	सरोकावालासंग संरक्षण सम्बन्धी अन्तरक्रिया गोष्ठी	२२५१२	पटक	१.०	०.१	०.५	०.१	०.५
२.६.६.१९	सामुदायिक वन व्यवस्थापन तालिम / गोष्ठी	२२५१२	पटक	१.०	०.२१	१.०	०.२१	१.०
२.७.५.६	वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पुस्तिका प्रकाशन	२२५२२	संख्या	२००.०	०.४२	२.०	०.४२	२.०
२.७.५.७	संरक्षण सम्बन्धी प्रचार प्रसार सामग्री उत्पादन तथा वितरण	२२५२२	पटक	१.०	०.२१	१.०	०.२१	१.०
२.७.५.४६	ईकोक्लव संचालन सहयोग	२२५२२	वटा	४.०	०.०८	०.४	०.०८	०.४
२.७.२१.३	खर्क व्यवस्थापन	२२५२२	हेक्टर	२०.०	२.१	१०.०	१.५८	२.९९
२.७.२१.१०	चोरिथिक्कर नियन्त्रण स्विप अपरेसन	२२५२२	पटक	६.०	०.६३	३.०	०.६३	३.०
२.७.२१.१३.१	संरक्षित क्षेत्रका सरोकारवालाहरूसंग अन्तरक्रिया (डडेली व्यवस्थापन)	२२५२२	पटक	१.०	०.१	०.५	०.१	०.५
२.७.२१.१३.२	डडेली सचेतना तालिम (उपभोक्ता समूह स्तर)	२२५२२	पटक	१.०	०.१	०.५	०.१	०.५
२.७.२१.१३.५	वन डेढो व्यवस्थापन सम्बन्धि प्रचार प्रसार (पम्पलेट, डिस्क्ले)	२२५२२	पटक	१.०	०.२१	१.०	०.२१	१.०
२.७.२१.१३.६	वन डेढो व्यवस्थापन सम्बन्धी संचार माध्यमबाट प्रचार प्रसार	२२५२२	पटक	३.०	०.०६	१.३	०.०४	०.३
२.७.२१.१३.७	सेना, प्रहरी, प्रशासन, नागरिक समाजसंगको सहकार्यमा डेढो नियन्त्रण	२२५२२	पटक	२.०	०.२१	१.०	०.२	१.०
२.७.२५.१७	मुदता अनुसन्धान तथा तहकिकात	२२५२२	पटक	३.०	०.१३	०.६	०.१२	०.५६

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन २०७७/०७८

क्र.सं.	वर्षावधि सप्ताह (१-७ वैशाख)	२२५२९	पटक	१.०	०.२१	१.०	०.२१	१.०
२.७.२७.६	रामसार/सिमसार संरक्षण सम्बन्धी प्रचार प्रसार सामग्री उत्पादन तथा वितरण	२२५२९	पटक	१.०	०.२३	१.०	०.२३	१.०
२.७.५.६६	रामसार/सिमसार संरक्षण सम्बन्धी संचार माध्यमबाट प्रचार प्रसार	२२५२९	पटक	१.२	०.२५	१.२	०.२५	१.२
२.७.२७.७	विश्व सिमसार दिवस (फेब्रुअरी २)	२२५२९	पटक	१.०	०.२१	१.०	०.२१	१.०
	ख) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरूको जम्मा			५.६७	२७.१		५.६७	२६.९५
	ग) कार्यक्रम तर्फको जम्मा (क + ख)			३०.५९	१५४.९		२९.५	१५३.५८
	प्रशासनिक खर्च			६९.६२	३३२.०५		६०.७७	२८९.८३
	कुल जम्मा खर्च (ग + प्रशासनिक खर्च)			१००.०३	५७६.९५		९०.२७	५३३.३१

वनसुची ६
मध्यवर्ती क्षेत्रमा गठन भएका उपभोक्ता समितिहरूको विवरण

क्र.सं.	उपभोक्ता समितिको नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मि.)	घरधुरी	जनसंख्या	अध्यक्षको नाम
१	राजाकोट	छायाँनाथ रारा न.पा. ९, मुगु	१६.४१	७८	३९६	श्री विर्ख बहादुर रोकाया
२	रारा रावलकोट	सौर गा.पा. ८, मुगु	४८.३५	२५९	७५७	श्री खड्क रावल
३	खेस्मामालिका	खत्याड गा.पा. १ र ५, मुगु	११.१५	३१२	१८७९	श्री चन्दु बुढा
४	ऋषिमोक्ष	छायाँनाथ रारा न.पा. ७ र ८, मुगु	१६.६८	५६७	३०७५	श्री वलराम सहानी
५	छायाँनाथ	छायाँनाथ रारा न.पा. ४ र ५, मुगु	११.३१	४८०	२४२४	श्री विष्णु बहादुर कार्की
६	लामालेख सेरी मालिका	छायाँनाथ रारा न.पा. १, २ र ३, मुगु	२५.७४	२२३	१३४७	श्री सुरेन्द्र मल्ल
७	कैलाश बजेडी	छायाँनाथ रारा न.पा. २, ३ र ५, मुगु	१७.६१	४५८	२४२९	श्री श्रीचन्द्र रावल
८	मालिकावोला	कनकासुन्दरी गा.पा. २, जुम्ला	२२.०७	२४९	१६२८	श्री आकासी रावल
९	महादेव	कनकासुन्दरी गा.पा. १, जुम्ला	१२.६६	१४३	७८४	श्री लालचन्द्र भण्डारी
१०	कनकासुन्दरी	कनकासुन्दरी गा.पा. ३, जुम्ला	१६.०९	३९२	२६००	श्री प्रेम बहादुर बुढा

अनुसूची ७
मध्यवर्ती सामुदायिक वनको विस्तृत विवरण

उपभोक्ता समिति	क्र. स.	म.सा.व. को नाम	ठेगाना	वनको क्षेत्रफल	घरधुरी	पुरुष	महिला	स्वीकृत वार्षिक कटान काठ (घनफिट)	दर्ता मिति	नविकरण मिति
१.खेस्मा मालिका	१	बुढा पहिरा धनेरी	खत्याड गा.पा.१, मुगु	२१५.३२	५५	१५८	१२७	६१४.१७	२०७७/३/३०	२०७७/३/३०
	२	कोट पुनेरी पाखो	खत्याड गा.पा.१, मुगु	१६.८४	४४	११२	९७	२०४.०५	२०७७/३/३०	२०७७/३/३०
	३	थलहल्ला	खत्याड गा.पा.१, मुगु	१३.५१	७३	२०७	१९३	२५४.८५	२०७७/३/३०	२०७७/३/३०
	४	रातामाटा बानिया सल्लेरी	खत्याड गा.पा.१, मुगु	४.५	६७	१९४	१८२	१.८	२०७७/३/३०	२०७७/३/३०
	५	कालापातल	खत्याड गा.पा.१, मुगु	१५२.०५	१३५	४६५	४०२	३३६.३३	२०७७/३/३०	२०७७/३/३०
	६	हरियाली कर्मासेमेला	खत्याड गा.पा.१, मुगु	५०/१६	२३	५५	३०	३१८.९६	२०७७/३/३०	२०७७/३/३०
	७	सुर्का हलिमहादेव	खत्याड गा.पा.१, मुगु	५९/१६	२१	५१	५८	१९७.१३	२०७७/३/३०	२०७७/३/३०
	८	श्री मष्टा	खत्याड गा.पा.५, मुगु	७४.९४	३९	११०	११८	१५२३	२०७४/३/३०	२०७४/३/३०

उपभोक्ता समिति	क्र.स.	म.सा.व. को नाम	ठेगाना	वनको क्षेत्रफल	घरधुरी	पुरुष	महिला	स्वीकृत वार्षिक कटान काठ (घनफिट)	दर्ता मिति	नविकरण मिति
२. छाँयानाथ	१	वयनधारा	छाँयानाथ रारा न.पा ५, मुगु	११.४१	१९८	५४९	५१८	११७.८	२०७७/३/३०	२०७७/३/३०
	२	धनाले पातल	छाँयानाथ रारा न.पा ४, मुगु	१८.५४	८६	२६१	२८४	१४८.०४	२०७७/३/३०	२०७७/३/३०
	३	क्युरी पातगडी	छाँयानाथ रारा न.पा ४, मुगु	६९.४	३२५	८७४	८५६	११५.८१	२०७७/३/३०	२०७७/३/३०
	४	कोट	छाँयानाथ रारा न.पा ४, मुगु	११.००	५६	१६१	१६०	८१.९१	२०७७/३/३०	२०७७/३/३०
	५	केशनाथ	छाँयानाथ रारा न.पा ५, मुगु	७८.००	२१०	५४८	५०६	२६२.८४	२०७७/३/३०	२०७७/३/३०
	६	फाँका	छाँयानाथ रारा न.पा ५, मुगु	९.००	२९	१०८	१४८	७२.८५	२०७७/३/३०	२०७७/३/३०
	७	डउठेरी	छाँयानाथ रारा न.पा ४, मुगु	१०.३७	४६	१५४	१३२	६८.६७	२०७७/३/३०	२०७७/३/३०

उपभोक्ता समिति	क्र.स.	म.सा.व. को नाम	ठेगाना	वनको क्षेत्रफल	घरघुरी	पुरुष	महिला	स्वीकृत वार्षिक कटान काठ (घनीफिट)	दती मिति	नविकरण मिति
३. ऋणीमोक्ष	१	क्युरी मष्टा	छायानाथ रारा न.पा.७, मुगु	१२.४८	३१	९४	९१	९०.१०	२०७२/०८/१४	२०७७/०३/३०
	२	फच्चे राता	छायानाथ रारा न.पा.६, मुगु	९०.७३	६६	१९२	१९३	२७२.१३	२०७२	२०७७/०३/३०
	३	डाब रानिखाडा	छायानाथ रारा न.पा.४, मुगु	१९५.७२	१४८	४६७	४४३	६७८.४१	२०७२/०८/१४	२०७७/०३/३०
	४	भदाली	छायानाथ रारा न.पा.७ र ८, मुगु	१००.०२	१२८	३२७	३१७	२६३	२०७४/११/७	२०७४/११/७
	५	भ्यारी	छायानाथ रारा न.पा.८, मुगु	७९.२१	११२	२४८	२६४	१७९१	२०७३/११/८	२०७३/११/८

उपभोक्ता समिति	क्र. स.	म.सा.व. को नाम	ठेगाना	वनको क्षेत्रफल	घरघुरी	पुरुष	महिला	स्वीकृत वार्षिक कटान काठ (घनफिट)	दर्ता मिति	नविकरण मिति
४. कनका सुन्दरी	१	ओखरपाट	कनका सुन्दरी गा.पा ३, जुम्ला	२००	१११	३९६	३४५	६७९.४४	२०७१/१४	२०७७/३३०
	२	कलाई	कनका सुन्दरी गा.पा ३, जुम्ला	२४८	१५६	४३३	३९५	३८८.१७		२०७७/११/३०
	३	महादेउ	कनका सुन्दरी गा.पा ३, जुम्ला	४९५.००	७८	२०६	१८९	७१८.३४	२०७७/३३३०	२०७७/३३३०
	४	लुम	कनका सुन्दरी गा.पा ३, जुम्ला	१०२.८२	२७	९९	८१	४३२	२०७१/२२	२०७७/६/४

उपभोक्ता समिति	क्र. स.	म.सा.व. को नाम	ठेगाना	वनको क्षेत्रफल	घरघुरी	पुरुष	महिला	स्वीकृत वार्षिक कटान काठ (घनफिट)	दर्ता मिति	नविकरण मिति
५. महादेव	१	राताकुना	कनका सुन्दरी गा.पा १, जुम्ला	२९५.८८	१२४	३७७	३५२	३१४.१७	२०७७/३३३०	२०७७/३३३०
	२	थलाखामघारे	कनका सुन्दरी गा.पा १, जुम्ला	१७९.७८	६१	१३७	१४३	२६८.०१	२०७७/३३३०	२०७७/३३३०

उपभोक्ता समिति	क्र.स.	म.सा.व. को नाम	ठेगाना	वनको क्षेत्रफल	घरघुरी	पुरुष	महिला	स्वीकृत वार्षिक कटान काठ (घनफिट)	दर्ता मिति	नविकरण मिति
६. मालिका बोता	१	जिउगाड	कनकासुन्दरी गा.पा २, जुम्ला	१९६.००	१५८	५२७	५०२	५०४.४६	२०७१/१४	२०७७/३३०
	२	भाडापातल इपी	कनकासुन्दरी गा.पा २, जुम्ला	३८.२६	३१७	८७१	८२३	३३५.८९		२०७७/३३०
	३	सल्लीपाटा	कनकासुन्दरी गा.पा २ जुम्ला	३६२.०८	२५७	७९७	७३१	७३१.१४	२०७१/१४	२०७७/३३०

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन २०७७/०७८

उपभोक्ता समिति	क्र.स.	म.सा.व. को नाम	ठेगाना	वनको क्षेत्रफल	घरघुरी	पुरुष	महिला	स्वीकृत वार्षिक कटान काठ (घनफिट)	दर्ता मिति	नविकरण मिति
७. लामालेख सेरीमालिका	१	रावतधारा खेल्नेसल्ला	छायानाथ रारा न.पा ३, मुगु	२१५.३२	४३	१४१	१३८	६३८.४१	२०७७/३३०	२०७७/३३०
	२	लामालेखसेरी मालिका	छायानाथ रारा न.पा ३, मुगु	२०.६८	२१४	६२९	५५३	२९७.४	२०७१/१४	२०७७/३३०

उपभोक्ता समिति	क्र.स	म.सा.व. को नाम	ठेगाना	वनको क्षेत्रफल	घरधुरी	पुरुष	महिला	स्वीकृत बाधिक कटान काठ (घनफिट)	दर्ता मिति	नविकरण मिति
द.कैलास वजेडी	१	नैरा ओखलढुंगा	छायौनाथ रारा न.पा ३, मुगु	१८७.१५	३६	९७	१०१	२६३	२०७१/१४	२०७८/१२
	२	थापलचौर डिमुरखाडा पृथ्वीमेला	छायौनाथ रारा न.पा २ र ३ मुगु	६३.६६	११०	२८२	२९३	२१५	२०७६/१२	२०७८/१२
	३	पिप्लेडी	छायौनाथ रारा न.पा २, मुगु	१२५.६७	१४३	४०६	३७२	८७०	२०७१/१४	२०७८/१२
	४	पिपल चौर	छायौनाथ रारा न.पा ५, मुगु	१८३.४८	१२०	३५०	३५०	११००	२०७१/१४	२०७८/१२
	५	रातामाटा चोतिखाडा	छायौनाथ रारा न.पा ३, मुगु	४०.२७	१४३	४०६	३७२	६१०	२०७१/१४	२०७८/१२
	६	लामाचौर	छायौनाथ रारा न.पा ३, मुगु	२२.१७	५३	१३६	१२२	२८३.४१		२०७८/१२

उपभोक्ता समिति	क्र.स	म.सा.व. को नाम	ठेगाना	वनको क्षेत्रफल	घरधुरी	पुरुष	महिला	स्वीकृत बाधिक कटान काठ (घनफिट)	दर्ता मिति	नविकरण मिति
९.राजाकोट	१	स्याउलीमेला	छायौनाथ रारा न.पा.९, मुगु	३४६	७७	२१४	२०९	५५९.०७	२०७१	२०७८/१२

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन २०७७/०७८

उपभोक्ता समिति	क्र.स	म.सा.व. को नाम	ठेगाना	वनको क्षेत्रफल	घरघुरी	पुरुष	महिला	स्वीकृत वार्षिक कटान काठ (घनफिट)	दर्ता मिति	नविकरण मिति
१०. रारा रावलकोट	१	आर्सेबासुधारा	सोरु गा.पा.८, मुगु	२४६.३२	१०२	३१२	२८४	८२५७	२०७५।१२।१७	२०७५।१२।१७
	२	सिउतीकुच्चा	सोरु गा.पा.८, मुगु	१५६.७६	४३	९९	९९	३३०७	२०७५।१२।१७	२०७५।१२।१७
	३	गोठेपाटा	सोरु गा.पा.८, मुगु	१४८.९९	४२	९८	९९	२९०७	२०७५।१२।१५	२०७५।१२।१४
	४	लुम्लाकोट	सोरु गा.पा.८, मुगु	१७७.१३	३१	७८	८२	२१९२	२०७५।१२।१७	२०७५।१२।१७
	५	लुम्ला	सोरु गा.पा.८, मुगु	१२४.७२	३३	९४	८७	२१९२	२०७५।१२।१४	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन २०७७/०७८

आ.ब. २०७७/७८ को वार्षिक प्रगति

अनुसूची ८

१. आर्थिक वर्ष: २०७७/७८

२. बजेट उपशीर्षक नं: ३२९०३०११

३. मन्त्रालय: वन तथा वातावरण

४. आयोजना/कार्यालयको नाम: सरा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

५. कार्यक्रम/आयोजनाको नाम: राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग

६. आयोजना/कार्यालय प्रमुखको नाम: बद्रि विनोद दाहाल

७. यस अबधिको बजेट रु.: ३१.०

क. आन्तरिक (१) नेपालसरकार :

(२) संस्था:

(३) जनसहभागिता:

ख. बैदेशिक (१) ऋण

(२) अनुदान :

८. यस अबधिको खर्च रकम र प्रतिशत: ३१.१, १००.३२%

क. आन्तरिक (१) नेपालसरकार:

(२) स्थानीय निकाय/संस्था:

(३) जनसहभागिता

ख. बैदेशिक (१) ऋण

(२) अनुदान

९. चालु आ.ब.को हालसम्मको खर्च रकम र प्रतिशत: ३१.१, १००.३२%

१०. कुल लागत मध्य हालसम्म शुरु देखि यस अबधि सम्मको कुल खर्च रकम र प्रतिशत:

११. आयोजनाको शुरु देखि यस अबधिसम्मको भौतिक प्रगती प्रतिशत: १००.०%

१२. आयोजनाको कुल अबधि मध्य बितेको समय प्रतिशतमा :

१३. यस चौमासिक अबधिको भौतिक प्रगति: १००.० %

(रकम रु. लाखमा)

क्र.स.	क्रियाकलापकोविवरण	खर्च शिर्षक	इकाई	आ.बा.२०७७/७८को										वार्षिक प्रगति			सूचकमा आधारित उपलब्धी के.
				वार्षिक लक्ष्य			परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट		
				परिमाण	भार	बजेट											
आ)चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु																	
५.१.७.१	मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन कार्यक्रम(नि:शर्त चालु अनुदान (कार्यक्रम खर्च))	२६४११	पटक	३.०	८८.३९	२७.४						३.०	८८.३८	२७.४			
	ख) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरुको जम्मा				८८.३९	२७.४							८८.३८	२७.४			
	ग) कार्यक्रम तर्फको जम्मा (क + ख)				१११६१	३.६							११.६१	३.६			
					१००	३१.							१००	३१.१			

प्रगति प्रतिवेदन २०७७/०७८

क्र.सं.	कार्यक्रमको नाम	स्थान	इकाई	परिमाण	खर्च बजेट	कैफियत
१	ग्रीनहाउस निर्माण	१० वटा इकाईमा	वटा	१०	३,००,०००.०	
२	फलफूल खेतीको लागि सहयोग	१० वटा इकाईमा	गोटा	१०	१,२०,०००.०	ओखरको विरुवा वितरण
३	संरक्षण सम्बन्धि स्कूल शिक्षा कार्यक्रम	मुर्मा	पटक	१	५०,०००.०	
४	खानेपानी निर्माण तथा मर्मत	खत्याड	वटा	१	१,३०,०००.०	
५	डढेलो सचेतना तालिम समुदाय स्तर	रारा	पटक	१	५०,०००.०	
६	वन डढेलो नियन्त्रणका लागि अग्निरेखा निर्माण	पिना	कि. मी.	१	१,००,०००.०	डाव रानीखाडा म.स. व.
७	CBAPU गठन परिचालन	१० वटा इकाईमा	वटा	१०	१,००,०००.०	
८	संरक्षण सम्बन्धि साईनबोर्ड निर्माण	भुलभुले, ताल्चा	वटा	२	३०,०००.०	
९	आधुनिक घट्ट निर्माण	मालिकाबोता	वटा	१	१,००,०००.०	
१०	विऊ विजन हजारी, स्प्रिड.कल खरीद तथा वितरण	१० वटा इकाईमा	सेट	१०	२,००,०००.०	
११	काठेपुल निर्माण	भयारी, गमगाढ, जुकेन	वटा	३	३,००,०००.०	
१२	सामुदायिक वन व्यवस्थापन तालिम	रारा	पटक	१	५०,०००.०	
१३	काञ्जिहाउस निर्माण	तारापानी, कच्चे, नुवाकोट, आँसीधारा	वटा	४	१,००,०००.०	
१४	संरक्षण सम्बन्धि दिवस समारोह	रारा	पटक	१	६०,०००.०	
१५	म. क्षेत्र. उ. समितिको कार्ययोजना निर्माण	१० वटा इकाईको	वटा	१०	५,००,०००.०	
१६	गाईबस्तुले पानीखाने ढुठ निर्माण	कनकासुन्दरी	वटा	४	१,००,०००.०	
१७	पहिरो नियन्त्रणका लागि तटबन्धन	चौथा, चितेसिमी	वटा	२	२,००,०००.०	
१८	वृक्षारोपण	लामालेख सेरीमालिका सा. वन	हेक्टर	१	५०,०००.०	
१९	मन्दिर मर्मत, निर्माण	मुर्मा, पिना, लामालेख सेरी, कालापाल्ता	वटा	४	२,००,०००.०	
२०	कार्यक्रम अनुगमन	तारापानी, भुलभुले, बोता, लुमा, बुङ, पिना, लुमा	पटक	३	५०,०००.०	

अनुसूची ९

मध्यवर्ती क्षेत्रमा भएका पशुहरुको विवरण

उपभोक्ता समिति	घरघुरी	जनसंख्या	गाई/गोरु		भैसी		भेडा/वाखा	
			संख्या	घरघुरी	संख्या	घरघुरी	संख्या	घरघुरी
ऋणिमोक्ष	५६७	३०७५	१५७८	४६१	२१५	१३३	५७९२	२०७
कनकासुन्दरी	३९२	२६००	१३२२	३१६	५०	२८	२८७४	१३६
कैलास वजेडी	४५८	२४२९	११७०	३४७	२६६	१३५	२३९९	११४
खेस्मामालिका	३१२	१८७९	१३६०	२७७	१४५	६१	२८२३	१३०
महादेव	१४३	७८४	३१६	९३	०	०	१५२४	७०
मालिकाबोता	२४९	१६२८	११७१	२३४	२	१	१९५०	९५
राजाकोट	७८	३९६	१९२	५९	६	५	४००	१५
रारा रावलकोट	२५९	७५७	५९०	२३८	१०७	८०	८१४	६९
लामालेख	२२३	१३४७	५९८	१४७	२६९	५०	२१८२	२०
सेरीमालिका	४८०	२४२४	८४०	२५६	२१५	१३३	५७९२	२०७
छाँयानाथ	३१६१	१७३१९	९१३७	२४२८	१२७५	६२६	२६५५०	१०६३

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन २०७७/०७८

(क) राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयबाट प्रदान गरिएको राहत वितरण विवरण

अनुसूची १०

व्ययजन्तुले गरेको क्षति वापत प्रदान गरिएको राहत वितरण विवरण

क्र.सं.	राहत प्राप्त गर्ने व्यक्तिको नाम	ठेगाना	वितरण गरिएको रकम	कैफियत
१	जगत बहादुर शाही	सिजा गाउँपालिका ५, जुम्ला	४१,७७१।०	भालुले आक्रमण गरेको
२	पदम बहादुर बुढा	कनकासुन्दरी गाउँपालिका ३, जुम्ला	९४,५७०।०	भालुले आक्रमण गरेको
३	प्रेम बहादुर रावल	गुठीचौर गाउँपालिका ३, जुम्ला	१,४०,७६५।०	भालुले आक्रमण गरेको
		जम्मा	२,७७,१०६।०	

(ख) मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिबाट प्रदान गरिएको राहत वितरण

क्र.सं.	व्यक्तिको नामथर	छायानाथ रारा नपा ७, मुगु	ठेगाना	घटना मिति	मारिएको पशु	संख्या	राहत रकम
१	पदम बहादुर शाही	छायानाथ रारा नपा ७, मुगु	१९-०२-७७	गाइ	१	१	६,०००
२	नन्द बहादुर शाही	छायानाथ रारा नपा ७, मुगु	१९-०२-७७	गोरु	१	१	७,०००
३	संजित बोहरा	छायानाथ रारा नपा ६, मुगु	२९-२-०७७	भेडा	१०	१०	१०,०००
४	विषखर रावल, जयपतिथपा	कनकासुन्दरी २, जुम्ला	२७-०७-७७	भेडा	१३	१३	१३,०००
५	रतिमान रावल	कनकासुन्दरी २, जुम्ला	३०-०७-७७	भेडा	९	९	९,०००
६	पदम रावल	छायानाथ रारा नपा ८, मुगु	०४-०८-७७	भेडा	२२	२२	२२,०००
७	हरि रावल	छायानाथ रारा नपा ८, मुगु	१३-०८-७७	भेडा	५	५	५,०००
८	घुघुरे कामि	छायानाथ रारा नपा ८, मुगु	०६-०८-७७	भेडा	१२	१२	१२,०००
९	बिर्ख बहादुर रावल	छायानाथ रारा नपा ८, मुगु	२३-०८-७७	भेडा	२	२	२,०००
१०	गान्दिर रावल	छायानाथ रारा नपा ८, मुगु	१९-०८-७७	भेडा	८	८	८,०००
११	हरि बहादुर कामि	छायानाथ रारा नपा ८, मुगु	३०-०८-७७	भेडा	६	६	६,०००
	जम्मा					८९	१,००,०००

अनुसूची ११
अतिक्रमण भएको क्षेत्रको विवरण

क्र.सं.	जिल्ला	अतिक्रमण भएको क्षेत्र		स्थान/जि.पि.एस. लोकेशन (कोर एरिया, म.क्षे.मा न.पा./गा.पा./वडा नं.)	अतिक्रमण भएको क्षेत्रको नाम, टोल	क्षेत्रफल (हेक्टर)	अतिक्रमण शुरू भएको मिति (वि.सं.)	अतिक्रमण विवरण गर्नेको विवरण	अतिक्रमण क्षेत्रको हालको प्रयोग अवस्था				कैफियत
		हो	हो						घर टहरा	खेती	वन, वुट्यान	अन्य पूर्वाधारको अवस्था	
१	मुगु	हो		छायानाथ रारा न.पा. ६	भाडनाउला	०.१४	२०७७	गगन भाम	छैन	छ	छैन	घेरवार	५० वटा स्याउको विरुवा लगाई घेरवार गरेको
२	मुगु	हो		छायानाथ रारा न.पा. ६	भाडनाउला	०.०१	२०६९	मया कुलाल	छ	छ	छैन	घेरवार	
३	मुगु	हो		छायानाथ रारा न.पा. ६	भाडनाउला	०.०३	२०७३	लालभक्त ऐडि	छ	छ	छैन	घेरवार	
४	मुगु	हो		छायानाथ रारा न.पा. ६	भाडनाउला	०.२६	२०६९	कृष्ण राउत	छ	छ	छैन	घेरवार	स्याउ लगाएको
५	मुगु	हो		छायानाथ रारा न.पा. ६	भाडनाउला	०.५९	२०७४	जंगबहादुर ऐडि	छैन	छ	छैन	घेरवार	
६	मुगु	हो		छायानाथ रारा न.पा. ६	बाँधखोला	०.६	२०७६	कुसे कुलाल	छैन	छ	छैन	घेरवार	
७	मुगु	हो		छायानाथ रारा न.पा. ६	बाँधखोला	०.१२	२०६८	धनलाल कुलाल	छैन	छैन	छैन	घेरवार	
८	मुगु	हो		छायानाथ रारा न.पा. ६	बाँधखोला	०.७१	२०५६	छविनाथ कुलाल	छ	छ	छ	घेरवार	
९	मुगु	हो		छायानाथ रारा न.पा. ६	आसखाडा	१३.१५	२०६०	कृष्ण राउत	छैन	छ	छ	घेरवार	
१०	मुगु	हो		छायानाथ रारा न.पा. ६	आसखाडा	१.२६	२०६६	धनविर कुलाल	छैन	छ	छैन	घेरवार	
११	मुगु	हो		छायानाथ रारा न.पा. ८	चुगा	२	२०५६	प्रेमदेव कामी	छैन	छ	छैन	घेरवार	स्याउ लगाएको
१२	मुगु	हो		छायानाथ रारा न.पा. ८	चुगा	०.४	२०५७	गुईया कामी	छैन	छ	छैन	घेरवार	स्याउ लगाएको
१३	मुगु	हो		छायानाथ रारा न.पा. ८	चुगा	१.४	२०५७	सुकाविर कामी	छैन	छ	छैन	घेरवार	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन २०७७/०७८

१४	मुगु	हो	छायौनाथ रास न.पा. ८	चुगा	०.५४	२०५७	पन्थु कामी	छैन	छ	छैन	घेरवार	स्याड लगाएको
१५	मुगु	हो	छायौनाथ रास न.पा. ८	चुगा	०.४	२०५९	अमर कामी	छैन	छ	छैन	घेरवार	
१६	मुगु	हो	छायौनाथ रास न.पा. ८	सल्लेरी	०.१	२०७४	सूर्य बहादुर रावल	छ	छ	छैन	घेरवार	
१७	मुगु	हो	छायौनाथ रास न.पा. ८	सल्लेरी	०.२	२०७४	साईला रावल	छ	छ	छैन	घेरवार	
१८	मुगु	हो	छायौनाथ रास न.पा. ८	सल्लेरी	०.१	२०७६	भित्तिय बुढा	छ	छ	छैन	घेरवार	
१९	मुगु	हो	छायौनाथ रास न.पा. ८	सल्लेरी	०.१	२०७५	नन्दबहादुर रावल	छ	छ	छैन		
२०	मुगु	हो	छायौनाथ रास न.पा. ८	सल्लेरी	०.१	२०७६	देविकृष्ण विष्ट	छ	छ	छैन		
२१	मुगु	हो	छायौनाथ रास न.पा. ८	सल्लेरी	०.१	२०७४	अर्जुन रावल	छ				
२२	मुगु	हो	छायौनाथ रास न.पा. ९	खोलाखर्क	०.४२		हरीदल रोकाया		छ			
२३	मुगु	हो	खत्याड गा.पा. १ ५९५९७३। ३२६६३४६	वाउपानी, पहाडीपानी, छोटे	५ ३ ४	२०४५ २०५३ २०५४	पृथ्वी बुढा, नन्दबहादुर बुढा पन्वरुप बुढा विर्ख बुढा बाँच्या बुढा अमरसिंह बुढा धनराज बुढा रन्वन्द बुढा	छ	छ			
२४	मुगु	हो	सोरु गा.पा. ८	रुमक्षेत्र, ढटेली	४.१४		१०६ घरधुरीले भागबन्डा लाई खेतीबानी गरेको र ३ घरधुरीले अस्थायी बसोबासका लागि घर टहरा बनाएको	छ	छ			निकुञ्ज क्षेत्रसँग समाना जोडिएको
२५	जुम्ला	हो	कनका सुन्दरी गा.पा. १	भुलभुले	०.१२	१९७९	३२ घरधुरी	छ	छ			
	जम्मा				३८.९९							

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन २०७७/०७८

३९

अनुसूची १२
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा भएका होटल लजहरुको विवरण

क्र.सं.	होटल लजको नाम तथा विवरण	सञ्चालकको नाम	सम्भौता अवधि	राजश्व दर रु.	कैफियत
१	डाँफे होटल तथा चमेना गृह, रारा तालको उत्तरतर्फ, रा.नि.को क्षेत्र	श्री गोपाल बहादुर बम, छायाँनाथ रारा न.पा. ७, मुगु	२०६६।८।१ देखि १० वर्ष	२,०००।- प्रतिमहिना	
२	डाँफे चमेना गृह, रारा तालको उत्तरतर्फ, रा.नि.को क्षेत्र	श्री गोपाल बहादुर बम, छायाँनाथ रारा न.पा. ७, मुगु	२०७३।४।१ देखि २०७८ सालअसार मसान्तसम्म	१,०००।- प्रतिमहिना	
३	भिलेज हेरिटेज रिसोर्ट, रारा तालको उत्तरतर्फ, रा.नि.को क्षेत्र	श्री राज बहादुर कार्की, खत्याड गा.पा. ११, मुगु	२०७०।१०।१ देखि २०८०।९।३० सम्म	५,०००।- प्रतिमहिना	मिति २०७७।१।१३ मा आगोलागी भएको
४	दोगाडी चिया नास्ता पसल, गोरुसैना पोष्ट नजिक, जुम्ला	श्री जयलाल रावत, कनका सुन्दरी गा.पा. ३, जुम्ला	२०७४।४।१ देखि २०७६।३।३१ सम्म	निशुल्क	गोरुसैना निकुञ्ज पोष्टको कर्मचारीहरुका लागि मात्र उपयोगमा आएको
५	सल्लेरी चिया पसल, सल्लेरी पोष्ट नजिक, मुगु	श्री जैमति बुढा, छायाँनाथ रारा न.पा. ८, मुगु	२०७४।४।१ देखि २०७६।३।३१ सम्म	५००।- प्रतिमहिना	
६	जेउडे चिया नास्ता पसल, रारा बाहुपानी मुलसडक छेउ	श्री गोर्ख बहादुर रोकाया, छायाँनाथ रारा न.पा. ९, मुगु	२०७३।४।१ देखि २०७४।३।३१ सम्म	१,०००।- प्रतिवर्ष	पुरानो सडक मार्गमा पर्ने
७	जेउडे चिया नास्ता पसल, रारा बाहुपानी मुल सडकछेउ	श्री बल बहादुर रोकाया, छायाँनाथ रारा न.पा. ९, मुगु	२०७३।४।१ देखि २०७४।३।३१ सम्म	१,०००।- प्रतिवर्ष	पुरानो सडक मार्गमा पर्ने
८	लामाचौर चिया नास्ता पसल, रारा गमगढी मुल सडक छेउ	श्री गोवीचन्द्र सेजुवाल, छायाँनाथ रारा न.पा. ३, मुगु	२०७४।१।६ देखि २०७९।१।५ सम्म	२,०००।- प्रतिवर्ष	पुरानो सडक मार्गमा पर्ने
९	सिगाडी चिया नास्ता पसल, रारा भुलभुले मुल सडक छेउ	श्री रति रावल, छायाँनाथ रारा न.पा. ७, मुगु	२०७२।५।१ देखि २०७३।३।३१ सम्म	५००।- प्रतिवर्ष	बन्द भईसकेको

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन २०७७/०७८

अनुसूची १३
पर्यटकको विवरण

(क) यस आ. व. मा निकुञ्ज क्षेत्र भ्रमण गर्ने पर्यटकहरुको विवरण

महिना	इकाइ	नेपाली			सार्क			विदेशी			कुल जम्मा
		महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	महिला	पुरुष	जम्मा	
श्रावण	जना	०	४	४	०	०	०	०	१	१	५
भाद्र	जना	०	३	३	०	०	०	०	०	०	३
आश्विन	जना	३५	३०८	३४३	०	०	०	०	१	१	३४४
कार्तिक	जना	२६७	१३३६	१६०३	०	०	०	०	१	१	१६०४
मंसिर	जना	१९४	७६५	९५९	०	०	०	०	१	१	९६०
पौष	जना	११३	५७३	६८६	०	०	०	०	०	०	६८६
माघ	जना	६२	१२६	१८८	०	०	०	०	३	३	१९१
फाल्गुण	जना	१६२	४६२	६२४	०	०	०	०	१	१	६२५
चैत्र	जना	९७८	२४७९	३४५७	०	०	०	३	६	९	३४६३
वैशाख	जना	६९१	१६५९	२३५०	०	०	०	३	६	९	२३५९
ज्येष्ठ	जना	०	०	०	०	०	०	३	३	३	३
आषाढ	जना	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा		२५०२	७७१५	१०२१७	०	०	०	१६	२२	३८	१०२३९

(ख) स्थापनाकालदेखि हालसम्मको विदेशी पर्यटक (सार्क र अन्य)

क्र.सं.	आ.व.	विदेशी पर्यटक संख्या
१	२०६२।६३	२८
२	२०६३।६४	४
३	२०६४।६५	१४१
४	२०६५।६६	१०५
५	२०६६।६७	१५७
६	२०६७।६८	२०७
७	२०६८।६९	१२४
८	२०६९।७०	१६५
९	२०७०।७१	१८१
१०	२०७१।७२	१४४
११	२०७२।७३	१३३
१२	२०७३।७४	२२२
१३	२०७४।७५	३१७
१४	२०७५।७६	४६०
१५	२०७६।७७	२६६
१६	२०७७।०७८	२२
	जम्मा	२६७६

(ग) नेपाली पर्यटकहरुको विवरण

क्र.सं.	आ.व.	नेपाली पर्यटक संख्या
१	२०७५।७६	११६६९
२	२०७६।७७	९७७०
३	२०७७।७८	१०२१७
	जम्मा	३१६५६

(क) यस आर्थिक वर्षमा यस कार्यालयबाट सरुवा भई गएका कर्मचारीहरुको विवरण

क्र.सं.	पद	कर्मचारीको नाम	सरुवा भई गएको मिति	सरुवा भई गएको कार्यालय
१	का.मु. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	विष्णु प्रसाद थपलिया	२०७७/६/६	रा.नि. तथा व.सं. विभाग, काठमाडौं
२	नायव सुब्बा	जय प्रसाद कुमाई	२०७७/१०/१६	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, मुगु
३	नायव सुब्बा	खड्ग बहादुर घर्ती मगर	२०७८/३/८	प्रधानमन्त्रिको तथा मन्त्रि परिषदको कार्यालय, काठमाण्डौ
४	रेञ्जर	लक्ष्मी नारायण शाह	२०७७/११/११	पर्सो राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय, पर्सो (काज सरुवा)
५	खरिदार	राज बहादुर बुढा	२०७७/१०/७	उपभोक्ताहित संरक्षण कार्यालय, मुगु
६	सिनियर गेमस्काउट	देवकी बुढा	२०७७/१०/७	बाँके राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय, बाँके

(ख) यस आर्थिक वर्षमा यस कार्यालयमा सरुवा भई आएका कर्मचारीहरुको विवरण

क्र.सं.	पद	कर्मचारीको नाम	सरुवा भई आएको मिति	सरुवा भई आएको कार्यालय
१	नि. प्रमुख संरक्षण अधिकृत	बद्री विनोद दाहाल	२०७७/८/७	मकालु बरुण रा.नि. कार्यालय
२	नायव सुब्बा	खड्ग बहादुर घर्ती मगर	२०७७/१२/१८	मालपोत कार्यालय, मुगु
३	खरिदार	गजेन्द्र भण्डारी	२०७७/१२/३१	जिल्ला हुलाक कार्यालय, जुम्ला
४	सिनियर गेमस्काउट	जय बहादुर रोकाया	२०७७/१०/११	चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय

(ग) यस कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

क्र.स.	कर्मचारी संकेत नं.	कर्मचारीको नाम, थर	कर्मचारीको स्थायी ठेगाना	पद	सेवा/समुह	श्रेणी/तह	हालको पदमा नियुक्ति मिति	मोबाईल नं.	ईमेल ठेगाना
१	१५४९८८	बद्री विनोद दाहाल	कटारी न.पा. १४, उदयपुर	नि. प्र.सं.अ.	नेपाल वन/ने.पा.वा.ला	रा.प. तृतीय	२०६८/४/११	९८४०९८३४३३	badrivinodda hal2018@gmail.com
२	२१५२७१	यज्ञ राज रोकाया	सिँजागा.पा. ५ जुम्ला	रेञ्जर	नेपाल वन/ने.पा.वा.ला	रा.प.अन. प्रथम	१०/२८/२०७३	९८४६२६३७९१	rokaayagya r@gmail.com
३	२१९५७०	पदम बहादुर बुढा	खजुरा गा.पा. २ बाँके	रेञ्जर	नेपाल वन/ने.पा.वा.ला	रा.प.अन. प्रथम	१०/२७/२०७३	९८४८४७६०५२	budhapadam2 5@gmail.com
४	२१९६५३	सरोज खड्का	मान्मा ५ कालिकोट	रेञ्जर	नेपाल वन/ने.पा.वा.ला	रा.प.अन. प्रथम	१०/२७/२०७३	९८५८०६०१९९	
५	२०१८९५	पृथ्वीलाल नेपाली	चन्दननाथ ४ जुम्ला	खरीदार	नेपाल प्रशासन/सामान्य प्रशासन	रा.प.अन. द्वितीय	९/१३/२०७२	९८४६४९९९९९	
६	२३३६९२	गजेन्द्र भण्डारी	गुठीचौर गा.पा. ३, जुम्ला	खरीदार	नेपाल प्रशासन/सामान्य प्रशासन	रा.प.अन. द्वितीय	८/१९/२०७५	९८६८११८२११	bhandari8073 @gmail.com
७	२२४२८३	हीमाली खत्री	गुठीचौर गा.पा. ५ जुम्ला	सि. गे.	नेपाल वन/ने.पा.वा.ला	रा.प.अन. द्वितीय	२/१७/२०७४	९८४८३३४९५२	
८	११५२९३	कल बहादुर रावल	छायाँनाथ रारा न.पा. ३ मुगु	सि. गे.	नेपाल वन/ने.पा.वा.ला	रा.प.अन. द्वितीय	८/१५/२०४०	९८०६३१६७८१	
९	२३४५४०	राजकुमार न्यौपाने	गुठीचौर गा.पा. ४ जुम्ला	सि. गे.	नेपाल वन/ने.पा.वा.ला	रा.प.अन. द्वितीय	८/१०/२०७५	९८४८३६२०८२	
१०	२३४५४८	नेत्र बहोरा	पातारासी गा.पा. ३ जुम्ला	सि. गे.	नेपाल वन/ने.पा.वा.ला	रा.प.अन. द्वितीय	८/१०/२०७५	९८४८३६२०५५	
११	२३२७१६	जय बहादुर रोकाया	बाईछ बाजुरा	सि. गे.	नेपाल वन/ने.पा.वा.ला	रा.प.अन. द्वितीय	७/१९/२०७५	९८६८६४४६६४	
१२	२३४५४७	जमुना भण्डारी	चन्दनाथ न.पा. २ जुम्ला	सि. गे.	नेपाल वन/ने.पा.वा.ला	रा.प.अन. द्वितीय	८/१०/२०७५	९८६९६५४४९०	
१३	२३४५४२	तुलसा मगर	चन्दनाथ न.पा. ४ जुम्ला	सि. गे.	नेपाल वन/ने.पा.वा.ला	रा.प.अन. द्वितीय	८/१०/२०७५	९८६६२१७५५९	
१४	२२९२०२	विश्वराज आचार्य	गुठीचौर गा.पा. ५ जुम्ला	सि. गे.	नेपाल वन/ने.पा.वा.ला	रा.प.अन. द्वितीय	१/२/२०७५	९८४०६७२५६६	
१५	२३०८३९	जगन्नाथ भाम	छाँयाँनाथ रारा न.पा. ४ मुगु	सि. गे.	नेपाल वन/ने.पा.वा.ला	रा.प.अन. द्वितीय	८/९/२०७५	९८४३६०६१०५	
१६	२३२९०९	वखत कार्की	छाँयाँनाथ रारा न.पा. ५ मुगु	सि. गे.	नेपाल वन/ने.पा.वा.ला	रा.प.अन. द्वितीय	८/९/२०७५	९८६८०८५९०१	
१७	१०५५९९	तुल बहादुर मल्ल	छाँयाँनाथ रारा न.पा. १ मुगु	रोमस्काउट	नेपाल वन/ने.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	४/२०/२०४३	९७४८९११८९८	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन २०७७/०७८

४४

१८	१७६१८४	हरी बहादुर रोकाया	छाँयानाथ रावत न.पा. ५ मुगु	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१०/३/२०५५	१७४८०६४२५
१९	१७६१८५	ब्रम बहादुर रावल	छाँयानाथ रावत न.पा. ४ मुगु	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१०/१७/२०५३	१७४८५६०७१०
२०	१७५८४७	लोक बहादुर रावल	छाँयानाथ रावत न.पा. ४ मुगु	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१०/३/२०५५	१८४८०४४४०
२१	२३०२८२	कर्ण बहादुर बुढा	कनकासुन्दरी गा.पा. ४ जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१२/१५/२०७४	१७४८१४५५३९
२२	२२९२३४	कमल बहादुर बुढा	डिल्लीचौर ३ जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१२/१५/२०७४	१८६८३४००७
२३	२२८७४१	लालचन्द्र कठायत	हिमागा.पा. ३ जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१२/१५/२०७४	१८४८१०४४३८
२४	२२९४१०	मदन बुढा	कनकासुन्दरी गा.पा. २ जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१२/१५/२०७४	१८६८१४००४३
२५	२३००६३	लोक बहादुर भण्डारी	कनकासुन्दरी गा.पा. १ जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१२/१५/२०७४	१८४८२६१०१६
२६	२३००६४	जीवन बुढा	कनकासुन्दरी गा.पा. १ जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१२/१५/२०७४	१८६५३०९३७५
२७	२२९९७३	यज्ञ बहादुर बिष्ट	चन्दनाथ न.पा. १० जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१२/१५/२०७४	१८६८३८२३३३
२८	२२९९६७	रविन्द्र महत	चन्दनाथ न.पा. ७ जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१२/१५/२०७४	१८६८३५४२२०
२९	२२९९६०	खड्क बहादुर बुढा	कनकासुन्दरी गा.पा. ३ जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१२/१५/२०७४	१८६८९३३८४५
३०	२२८७४२	तुल्सी बहादुर कठायत	तातोपानी गा.पा. १ राँकाजुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१२/१५/२०७४	१८४५४९७८३८
३१	२३०३८२	मिमराज डाँगी	लामा १ जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१२/१५/२०७४	१८६८३५४९५३
३२	२२९९६४	डील्ली रावल	तातोपानी गा.पा. ७ जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१२/१५/२०७४	१८४८१४७१३६
३३	२२९२३३	कर्ण बहादुर रावल	कनकासुन्दरी गा.पा. २ जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१२/१५/२०७४	१८५८३६६६२०
३४	२२९३४४	धुव रावल	कनकासुन्दरी गा.पा. २ जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१२/१५/२०७४	१८६९४८१४०४
३५	२२९१६९	मुक्ता कुमार बुढा	कनकासुन्दरी गा.पा. ३ जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१२/१५/२०७४	१८६८३७०२६८
३६	२२९८२१	बालकृष्ण थापा	पटमारा १ जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१२/१५/२०७४	१८६८२०१२९
३७	२२९८१८	अशोक बुढा	हिमागा.पा. ६ जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	१२/१५/२०७४	१८६८३५९५७५

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन २०७७/०७८

४८

क्र.सं.	श्रेणी/पद	शिवलाल भर्मी	छाँयानाथ राणा न.पा. ११ मुगु	गोमस्काउट	नेपाल वन/नै.पा.वा.ला	श्रेणी विहिन	२/१३/२०७५	१८६४८२९०४३
३९	२६१९२००९	केशवजंग धामी	सोरु गा.पा. ३ मुगु	गोमस्काउट	नेपाल	श्रेणी विहिन	२/९/२०७५	१८४८३१६३७४
४०	२६१९१५३	पवल नेपाली	चन्दनाथ न.पा. ४ जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल	श्रेणी विहिन	१२/१८/२०७४	१८४८३१९२६७
४१	२६१९३६१	दल कार्की	सोरु गा.पा. ८ मुगु	गोमस्काउट	नेपाल	श्रेणी विहिन	२/९/२०७५	१८६९१३४८७४
४२	२६१९३७३४	डबल बहादुर भाम	छाँयानाथ राणा न.पा. ६ मुगु	गोमस्काउट	नेपाल	श्रेणी विहिन	२/११/२०७५	१८६८३०३१२५
४३	२६१९६५५	रामचन्द्र महत	गुठीचौर गा.पा. ५ जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल	श्रेणी विहिन	२/८/२०७५	१८४८३१९२६६
४४	२६१९१२१	अमिषेक भाम	छाँयानाथ राणा न.पा. ४ मुगु	गोमस्काउट	नेपाल	श्रेणी विहिन	२/९/२०७५	१८४३९३४६८३
४५	२६१३६१०	धन बहादुर रावल	कनकासुन्दरी गा.पा. २ जुम्ला	गोमस्काउट	नेपाल	श्रेणी विहिन	२/१३/२०७५	१८४८३६३०७६
४६	२६१६२२६	पदम बहादुर रावल	छाँयानाथ राणा न.पा. ३ मुगु	गोमस्काउट	नेपाल	श्रेणी विहिन	२/९/२०७५	१८६८३१६१४३
४७		रामसिता रावल	छाँयानाथ राणा न.पा. ८ मुगु	का.स.		करार		

घ) पदपूर्ति र रिक्त कर्मचारीको विवरण

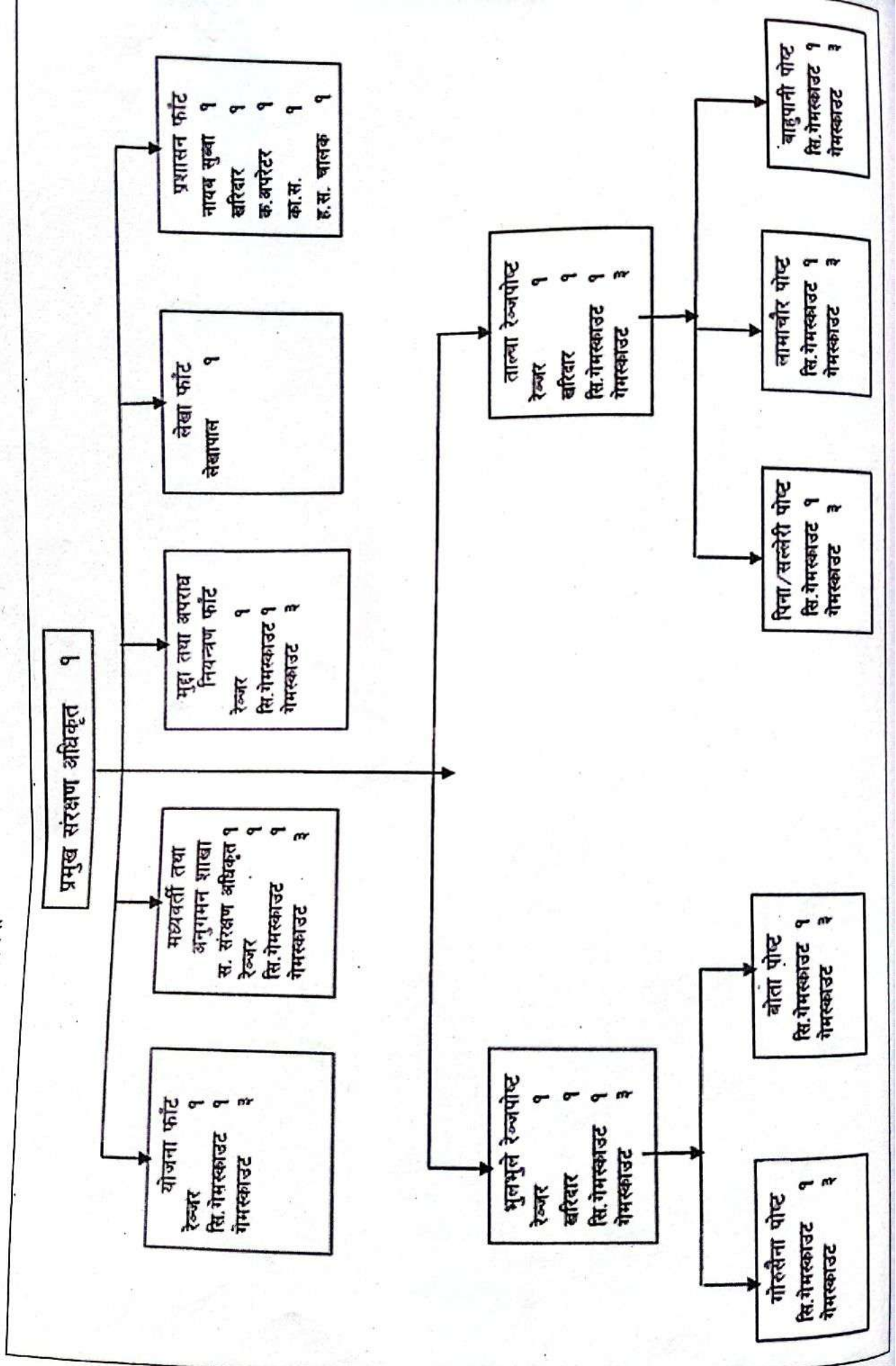
क्र.सं.	श्रेणी/पद	सेवा समूह	स्वीकृत पद	पदपूर्ति	रिक्त	कैफियत
१	रा.प. द्वितीय (प्रमुख संरक्षण अधिकृत)	ने.पा.वा.ला	१	०	१	
२	रा.प. तृतीय (सहायक संरक्षण अधिकृत)	ने.पा.वा.ला	१	१	०	
३	रा.प.अन्. प्रथम (रेञ्जर)	ने.पा.वा.ला	५	३	२	
४	रा.प.अन्. प्रथम (लेखापाल)	प्रशासन /लेखा	१	१	०	
५	रा.प.अन्. प्रथम (ना.सु)	प्रशासन	१	०	१	
६	रा.प.अन्. प्रथम (कम्प्युटर अपरेटर)	विविध	१	०	१	
७	रा.प.अन्. द्वितीय (खरिदार)	प्रशासन	३	२	१	
८	रा.प.अन्. द्वितीय (सिन्धियार गोमस्काउट)	ने.पा.वा.ला	१०	१०	०	
९	श्रेणीविहिन (गोमस्काउट)	ने.पा.वा.ला	३०	३०	०	
१०	कार्यालय सहयोगी	प्रशासन	१	१	०	
११	हल्का सवारी चालक	प्रशासन	१	०	१	
	जम्मा		५५	४८	७	

(ङ) यस कार्यालयका कर्मचारीद्वारा तालिम/गोष्ठीमा सहभागी विवरण

क्र. सं.	कर्मचारीको नाम, थर	पद	तालिम/गोष्ठी/भ्रमण	अवधि	स्थान	आयोजक
१	बद्रि विनोद दाहाल	नि. प्र. सं. अ.	पुर्व योजना गोष्ठी	२०७७/११/२ देखि २०७७/११/३ सम्म	काठमाण्डौ	रा.नि.व.स.विभाग
२	यज्ञ राज रोकाया	रेञ्जर	Software मा आधारित Database तालिम	२०७७/११ देखि २०७७/११/३ सम्म	बर्दिया	रा.नि.व.स.विभाग
३	पदम बहादुर बुढा	रेञ्जर	मुद्धा अनुसन्धान तथा अभियोजन तालिम	२०७७/११/२९ देखि २०७७/११/२६ सम्म	सुर्खेत	रा.नि.व.स.विभाग
४	सरोज खड्का	रेञ्जर	मुद्धा अनुसन्धान तथा अभियोजन तालिम	२०७७/११/२९ देखि २०७७/११/२६ सम्म	सुर्खेत	रा.नि.व.स.विभाग
५	जगन्नाथ भाम	सि.गे.	सेवाकालिन तालिम	२०७७/११/९ देखि २०७७/१०/१३ गते सम्म	सुर्खेत	क्षेत्रिय वन तालिम केन्द्र
६	विशुराज आचार्य	सि.गे.	जलवायुजन्य जोखीम आँकलन तथा अनुकूलन उपाय	२०७७/११/२६ गते	सुर्खेत	क्षेत्रिय वन तालिम केन्द्र

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन २०७७/०७८

(च) रारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयको संगठन संरचना

(ख) कार्यालय तथा पोष्टहरुको सम्पर्क मोबाइल नम्बर

क्र.सं.	विवरण	मोबाइल नम्बर
१	प्रमुख संरक्षण अधिकृत	९८५८३२२३०२
२	सूचना अधिकारी (योजना फाँट)	९८५८३२२८२३
३	मध्यवर्ती तथा अनुगमन शाखा	९८५८३२२९४९
४	मुद्दा तथा अपराध नियन्त्रण फाँट	९८४२६६८९२३
५	प्रशासन फाँट	९८५८३२२३९९, ९८५८३२२२९९
६	भुलभुले रेञ्जपोष्ट	९८६३९४४९०३
७	ताल्चा रेञ्जपोष्ट	९८६३९४४९०९
८	सल्लेरी पोष्ट	९८६३९४४९०२
९	लामाचौर पोष्ट	९८६३९४४९००
१०	बाउपानी पोष्ट	९८६३९४४३९९
११	गोरुसैना पोष्ट	९८४२६६८९९९

अनुसूची १५
राजश्व विवरण

(क) यस आ.व.२०७७/७८ को राजश्व विवरण

क्र.सं.	राजश्व शिर्षक	राजश्व रकम रु	कैफियत
१	पर्यापर्यटन वापत	१६,७७,८९०।०	
२	वन क्षेत्रको एवं रोयल्टी वापत	१०,३८,७८०।०	
३	प्रशासनिक दण्ड जरिवाना वापत	२,००,७७०।०	
४	सरकारी सम्पत्तिको बहाल कर वापत	८४,०००।०	
जम्मा		३०,०९,४४०।०	

(ख) तारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालयबाट हालसम्म संकलन गरिएको राजश्व विवरण

क्र.सं.	आ. व.	राजश्व रकम रु	कैफियत
१	२०७३/०७४	१६,६७,०९४।००	
२	२०७४/०७५	२०,९३,२७४।००	
३	२०७५/०७६	३८,३४,२९४।००	
४	२०७६/०७७	३४,६७,४९२।३	
५	२०७७/०७८	३०,०९,३४९।९७	

अनुसूची १६

समुदायमा आधारित चोरी शिकार नियन्त्रणका लागि युवा परिचालन अभियान अन्तर्गत चोरी शिकार नियन्त्रण इकाईका पदाधिकारीहरु

१. महादेव उपभोक्ता समिति

क्र.सं.	नाम,थर	पद
१	सुकविर भण्डारी	अध्यक्ष
२	सम्पना बुढा	उपाध्यक्ष
३	दौकली भण्डारी	कोषाध्यक्ष
४	रंगलाल भण्डारी	सचिव
५	जगजित भण्डारी	सदस्य
६	दुर्गा बुढा	सदस्य
७	पुन्य भण्डारी	सदस्य
८	कासीकला भण्डारी	सदस्य
९	दल बहादुर बुढा	सदस्य

४९

२. मालिकाबोता उपभोक्ता समिति

क्र.स.	नाम, थर	पद
१	रतन बहादुर रावत	अध्यक्ष
२	हर्क बुढा	उपाध्यक्ष
३	मान बहादुर रावत	सचिव
४	कर्ण बहादुर बुढा	सदस्य
५	डिल्ली रावत	सदस्य
६	भैरे थापा	सदस्य
७	सेर रावत	सदस्य
८	पर्भ रावत	सदस्य

३. कनकासुन्दरी उपभोक्ता समिति

क्र.स.	नाम, थर	पद
१	दलजित कामी	अध्यक्ष
२	रुपसिला बुढा	उपाध्यक्ष
३	सुवास बुढा	सचिव
४	प्रेम बहादुर बुढा	सदस्य
५	सतल कामी	सदस्य
६	टक्क कामी	सदस्य
७	राज बहादुर बुढा	सदस्य
८	कार्मा बुढा	सदस्य
९	कल बुढा	सदस्य

४. खेस्मा मालिका उपभोक्ता समिति

क्र.स.	नाम, थर	पद
१	भक्त बहादुर बुढा	अध्यक्ष
२	देवीसिंह बुढा	उपाध्यक्ष
३	कन्न बुढा	सचिव
४	मोटिलाल बुढा	सदस्य
५	नरेन्द्र बुढा	सदस्य
६	जौमती बुढा	सदस्य
७	पृथीमल भियाँल	सदस्य
८	नन्द भियाँल	सदस्य
९	बाँचे टमटा	सदस्य

५. रारा रावलकोट उपभोक्ता समिति

क्र.स.	नाम, थर	पद
१	टेक बहादुर रावल	अध्यक्ष
२	धन बहादुर रोकाया	उपाध्यक्ष
३	तिलक रावल	कोषाध्यक्ष
४	सिंह रावल	सचिव
५	काली बहादुर कामी	सदस्य
६	दानसिंह कामी	सदस्य
७	भरत कामी	सदस्य

६. छाँयानाथ उपभोक्ता समिति

क्र.स.	नाम, थर	पद
१	गोविन्द्र काकि	अध्यक्ष
२	खुम्मेनी वि. क	उपाध्यक्ष
३	दिर्जा रोकाया	कोषाध्यक्ष
४	जानदेवी कार्की	सचिव
५	पदमकला नेपाली	सदस्य
६	कृष्ण सुनार	सदस्य

७. ऋषिमोक्ष उपभोक्ता समिति

क्र.स.	नाम, थर	पद
१	ज्ञान बहादुर शाही	अध्यक्ष
२	जसविर कुलाल	उपाध्यक्ष
३	पञ्चलाल रावल	सचिव
४	मिमकोषा रावल	सदस्य
५	गोविन्द रावल	सदस्य
६	तिलक नेपाली	सदस्य
७	रामभक्त साहनी	सदस्य
८	धन बहादुर नेपाली	सदस्य
९	सन्त बहादुर शाही	सदस्य
१०	असल बहादुर शाही	सदस्य
११	पदम शाही	सदस्य

८. कैलास बजेडी उपभोक्ता समिति

क्र.स.	नाम, थर	पद
१	चिन बहादुर रावल	अध्यक्ष
२	गंगा रावल	उपाध्यक्ष
३	पार्वती रावल	कोषाध्यक्ष
४	नन्दलाल रावल	सचिव
५	राजकुमार खड्का	सदस्य
६	नन्दलक्ष्मी रावल	सदस्य
७	रुपसरा रावल	सदस्य

९. लामालेख सेरीमालिका उपभोक्ता समिति

क्र.स.	नाम, थर	पद
१	नरेश मल्ल	अध्यक्ष
२	हस्त नेपाली	उपाध्यक्ष
३	रमेश मल्ल	कोषाध्यक्ष
४	बलिराज मल्ल	सचिव
५	विसाल मल्ल	सदस्य
६	तुलसा हितान	सदस्य
७	प्रकाश मल्ल	सदस्य
८	अशोक मल्ल	सदस्य
९	अंकित शाही	सदस्य

१०. राजाकोट उपभोक्ता समिति

क्र.सं.	नाम, थर	पद
१	जीवन रोकाया	अध्यक्ष
२	जनपुरा रोकाया	उपाध्यक्ष
३	सिदुरा रावल	कोषाध्यक्ष
४	निगिता रोकाया	सचिव
५	लालपुरा रोकाया	सदस्य
६	सरीता रोकाया (क)	सदस्य
७	धन बहादुर रोकाया	सदस्य
८	रूप बहादुर रोकाया	सदस्य
९	शान्ता रोकाया	सदस्य
१०	पानका रोकाया	सदस्य
११	बेलमती रोकाया	सदस्य

अनुसूची १७

स्थापना कालदेखि हालसम्म मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरूको विवरण

(क) पहिलो पटक गठन भएको व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरू (तदर्थ समिति)

क्र.सं.	नाम थर	ठेगाना	पद	उपभोक्ता समिति
१	बालकृष्ण रोकाया	छाँयानाथ रारा न.पा. ९, मुगु साविक रारा गा.वि.स. ८, मुगु	अध्यक्ष	राजाकोट उपभोक्ता समिति
२	श्याम बहादुर शाही	छाँयानाथ रारा न. पा. ७, मुगु साविक पिना गा.वि.स. ९, मुगु	सदस्य	ऋणिमोक्ष उपभोक्ता समिति
३	लाल बहादुर रोकाया	छाँयानाथ रारा न. पा. ३, मुगु साविक कार्किबाडा गा.वि.स. ९, मुगु	सदस्य	कैलास बजेडी उपभोक्ता समिति
४	प्रेमबहादुर मल्ल	छाँयानाथ रारा न. पा. १, मुगु साविक श्रीनगर गा.वि.स. ३, मुगु	सदस्य	लामालेख सेरीमालिका उपभोक्ता समिति
५	काली बहादुर रोकाया	छाँयानाथ रारा न.पा. ५, मुगु साविक कार्किबाडा गा.वि.स. ६, मुगु	सदस्य	छाँयानाथ उपभोक्ता समिति
६	कर्ण बहादुर रावल	सोरु गा.पा. ८, मुगु साविक रारा गा.वि.स. ३, मुगु	सदस्य	रारा रावलकोट उपभोक्ता समिति
७	पशुराम बुढा	कनकासुन्दरी गा.पा. २, जुम्ला साविक मालिकाबोता गा.वि.स. १, जुम्ला	सदस्य	मालिकाबोता उपभोक्ता समिति
८	लाल बहादुर रावल	कनकासुन्दरी गा.पा. २, जुम्ला साविक बोतामालिका गा. वि.स. ९, जुम्ला	सदस्य	महादेव उपभोक्ता समिति
९	लालकली बुढा	खत्याड गाउँपालिका १, मुगु साविक सेरी गा. वि.स. १, मुगु	सदस्य	खेस्मामालिका उपभोक्ता समिति

(ख) दोश्रो पटक गठन भएको व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरु (२०६३ देखि २०६८ सम्म)

क्र.स.	नामथर	ठेगाना	पद	उपभोक्ता समिति
१	लाल बहादुर रोकाया	छाँयानाथ रारा न.पा. ३, मुगु साविक कार्किबाडा गा.वि.स. ९, मुगु	अध्यक्ष	केलास वजेडी उपभोक्ता समिति
२	श्याम बहादुर शाही	छाँयानाथ रारा न. पा. ७, मुगु साविक पिनागा.वि.स. ९, मुगु	सदस्य	ऋणिमोक्ष उपभोक्ता समिति
३	बालकृष्ण रोकाया	छाँयानाथ रारा न. पा. ९, मुगु साविक रारा गा.वि.स. ८, मुगु	सदस्य	राजाकोट उपभोक्ता समिति
४	महेन्द्र मल्ल	छाँयानाथ रारा न. पा. १, मुगु साविक श्रीनगर गा.वि.स. ४, मुगु	सदस्य	लामालेख सेरीमालिका उपभोक्ता समिति
५	काली बहादुर रोकाया	छाँयानाथ रारा न.पा. ५, मुगु साविक कार्किबाडा गा.वि.स. ६, मुगु	सदस्य	छाँयानाथ उपभोक्ता समिति
६	कर्ण बहादुर रावल	सोरु गाऊपालिका ८, मुगु साविक रारा गा.वि.स. ३, मुगु	सदस्य	रारा रावलकोट उपभोक्ता समिति
७	जयलाल रावत	कनकासुन्दरी गा.पा. २, जुम्ला साविक मालिकाबोता गा.वि.स. ५, जुम्ला	सदस्य	मालिकाबोता उपभोक्ता समिति
८	लालसिंह भण्डारी	कनका सुन्दरी गा.पा. १, जुम्ला साविक बुम्रामाडीचौर गा. वि.स. ७, जुम्ला	सदस्य	महादेव उपभोक्ता समिति
९	भक्त बहादुर बुढा	खत्याड गा.पा १, मुगु साविक सेरी गा. वि.स. ३, मुगु	सदस्य	खेस्मा मालिका उपभोक्ता समिति
१०	धौला बुढा	कनकासुन्दरी गाऊपालिका ३, जुम्ला साविक कनकासुन्दरी गा. वि.स. ३, जुम्ला	सदस्य	कनकासुन्दरी उपभोक्ता समिति

(ग) तेस्रो पटक गठन भएको व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरु (२०६८ देखि २०७३ सम्म)

क्र.स.	नामथर	ठेगाना	पद	उपभोक्ता समिति
१.	विर्ख बहादुर रोकाया	छाँयानाथ रारा न. पा. ९, मुगु साविक रारा गा.वि.स. ९, मुगु	अध्यक्ष	राजाकोट उपभोक्ता समिति
२.	श्यामबहादुर शाही	छाँयानाथ रारा न. पा. ७, मुगु साविक पिना गा.वि.स. ९, मुगु	सदस्य	ऋणिमोक्ष उपभोक्ता समिति
३.	श्रीचन्द्र रावल	छाँयानाथ रारा न. पा. ३, मुगु साविक श्रीनगर गा.वि.स. ७, मुगु	सदस्य	केलास वजेडी उपभोक्ता समिति
४.	महेन्द्र मल्ल	छाँयानाथ रारा न. पा. १, मुगु साविक श्रीनगर गा.वि.स. ४, मुगु	सदस्य	लामालेख सेरीमालिका उपभोक्ता समिति
५.	काली बहादुर रोकाया	छाँयानाथ रारा न.पा. ४, मुगु साविक कार्किबाडा गा.वि.स. ५, मुगु	सदस्य	छाँयानाथ उपभोक्ता समिति
६.	कर्ण बहादुर रावल	सोरु गा.पा. ८, मुगु साविक रारा गा.वि.स. ३, मुगु	सदस्य	रारा रावलकोट उपभोक्ता समिति
७.	जयलाल रावत	कनकासुन्दरी गा.पा. २, जुम्ला साविक मालिकाबोता गा.वि.स. ५, जुम्ला	सदस्य	मालिकाबोता उपभोक्ता समिति
८.	देवीलाल भण्डारी	कनका सुन्दरी गा.पा. १, जुम्ला साविक बुम्रामाडीचौर गा. वि.स. ७, जुम्ला	सदस्य	महादेव उपभोक्ता समिति
९.	शंकरबहादुर बुढा	खत्याड गा.पा. १, मुगु साविक सेरी गा. वि.स. ३, मुगु	सदस्य	खेस्मा मालिका उपभोक्ता समिति
१०.	धौला बुढा	कनकासुन्दरी गा.पा. ३, जुम्ला साविक कनकासुन्दरी गा. वि.स. ३, जुम्ला	सदस्य	कनकासुन्दरी उपभोक्ता समिति

(घ) चौथो पटक गठन भएको व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरु (२०७३ देखि हालसम्म)

क्र.स.	नामथर	ठेगाना	पद	उपभोक्ता समिति
१.	बलराम साहनी	छाँयानाथ रारा न. पा. ७, मुगु साविक पिना गा.वि.स. ९, मुगु	सदस्य	ऋणिमोक्ष उपभोक्ता समिति
२.	श्रीचन्द्र रावल	छाँयानाथ रारा न. पा. ३, मुगु साविक श्रीनगर गा.वि.स. ७, मुगु	सदस्य	कैलास वजेडी उपभोक्ता समिति
३.	विर्ख बहादुर रोकाया	छाँयानाथ रारा न. पा. ९, मुगु साविक रारा गा.वि.स. ९, मुगु	सदस्य	राजाकोट उपभोक्ता समिति
४.	सुरेन्द्र बहादुर मल्ल	छाँयानाथ रारा न. पा. १, मुगु साविक श्रीनगर गा.वि.स. ३, मुगु	सदस्य	लामालेख सेरीमालिका उपभोक्ता समिति
५.	विष्णु बहादुर कार्की	छाँयानाथ रारा न.पा. ५, मुगु साविक कार्किबाडा गा.वि.स. ६, मुगु	सदस्य	छाँयानाथ उपभोक्ता समिति
६.	खड्क बहादुर रावल	सोरु गा.पा. ८, मुगु साविक रारा गा.वि.स. ४, मुगु	सदस्य	रारा रावलकोट उपभोक्ता समिति
७.	आकासी रावत	कनकासुन्दरी गा.पा. २, जुम्ला साविक मालिकाबोता गा.वि.स. ८, जुम्ला	सदस्य	मालिकाबोता उपभोक्ता समिति
८.	लालचन्द्र भण्डारी	कनका सुन्दरी गा.पा. १, जुम्ला साविक बुम्रामाडीचौर गा. वि.स. ७, जुम्ला	सदस्य	महादेव उपभोक्ता समिति
९.	चंदु बुढा	खत्याड गा.पा. १, मुगु साविक सेरी गा. वि.स. ३, मुगु	सदस्य	खेस्मा मालिका उपभोक्ता समिति
१०.	प्रेम बहादुर बुढा	कनकासुन्दरी गा.पा. ३, जुम्ला साविक कनकासुन्दरी गा. वि.स. ३, जुम्ला	सदस्य	कनकासुन्दरी उपभोक्ता समिति

अनुसुची १८

यस आ.व. को वन डेढोसम्बन्धि विवरण

क्र.सं.	डेढो लागेको क्षेत्र (संरक्षित क्षेत्र । मध्यवर्ती क्षेत्र)	डेढो लागेको स्थान	डेढो लागेको कारण	डेढो शुरु भएको मिति	डेढोको हालको अवस्था	डेढो भएको अनुमानित क्षेत्रफल (हे.)	डेढोबाट भएको क्षतिको विवरण (वन्यजन्तु, मानवीय, अन्य धनजन)	डेढो नियन्त्रणका लागि गरिएको प्रयास	कैफियत
१	निकुञ्ज क्षेत्र	छायाँनाथ रारा न.पा. ७, मुगु ।	भेडिगोठालाले लगाएको हुनसक्ने अनुमान	२०७७/१२	२०७७/१२ गते नियन्त्रणमा आएको	५ हेक्टर	बोटविरुवाको क्षति भएको	निकुञ्ज कर्मचारी, नेपाली सेना र स्थानीय बासिन्दाको सहभागितामा निभाईएको	
२	निकुञ्ज क्षेत्र	छायाँनाथ रारा न.पा. ९, मुगु ।	भेडिगोठालाले लगाएको हुनसक्ने अनुमान	२०७७/१२/७	२०७७/१२ गते नियन्त्रणमा आएको	१ हेक्टर	बोटविरुवाको क्षति भएको	निकुञ्ज कर्मचारी र नेपाली सेनाको सहभागितामा निभाईएको	
३	मध्यवर्ती क्षेत्र	छायाँनाथ रारा न.पा. ८, चुली मुगु ।	भेडिगोठालाले लगाएको हुनसक्ने अनुमान	२०७७/१२/८	२०७७/१२ गते नियन्त्रणमा आएको	२ हेक्टर	बोटविरुवाको क्षति भएको	निकुञ्ज कर्मचारी, नेपाली सेना र स्थानीय बासिन्दाको सहभागितामा निभाईएको	
४	मध्यवर्ती क्षेत्र	छायाँनाथ रारा न.पा. ८, चुगा, मुगु ।	भेडिगोठालाले लगाएको हुनसक्ने अनुमान	२०७७/१२/८	२०७७/१२ गते नियन्त्रणमा आएको	१ हेक्टर	बोटविरुवाको क्षति भएको	निकुञ्ज कर्मचारी, नेपाली सेना र स्थानीय बासिन्दाको सहभागितामा निभाईएको	
५	मध्यवर्ती क्षेत्र	छायाँनाथ रारा न.पा. ८, चुगा मुगु ।	भेडिगोठालाले लगाएको हुनसक्ने अनुमान	२०७७/१२/१२	२०७७/१२ गते नियन्त्रणमा आएका	२ हेक्टर	बोटविरुवाको क्षति भएको	निकुञ्ज कर्मचारी, नेपाली सेना र स्थानीय बासिन्दाको सहभागितामा निभाईएको	
६	निकुञ्ज र मध्यवर्ती क्षेत्र (पञ्चाराता म.सा.व)	छायाँनाथ रारा न.पा. ७, मुगु ।	भेडिगोठालाले लगाएको हुनसक्ने अनुमान	२०७७/१२/१८	२०७७/१२ गते नियन्त्रणमा आएको	निकुञ्ज क्षेत्र ५ हेक्टर मध्यवर्ती क्षेत्र ५ हेक्टर	बोटविरुवाको क्षति भएको	निकुञ्ज कर्मचारी, नेपाली सेना, सशस्त्र प्रहरी र स्थानीय बासिन्दाको सहभागितामा निभाईएको	

७	निकुञ्ज क्षेत्र	खत्याड गा.पा. १, मुगु	भेडिगोठालाले लगाएको हुनसक्ने अनुमान	२०७७/१०/२९	२०७७/११/१४ गते नियन्त्रणमा आएको	५० हेक्टर	बोटविरुवाको क्षति भएको	निकुञ्ज कर्मचारी, नेपाली सेना र स्थानीय बासिन्दाको सहभागितामा निर्भाईएको	घाँसेमैदान
८	मध्यवर्ती क्षेत्र (स्याउलीमैला म.सा.व.)	छायाँनाथ रारा न.पा. ९, मुर्मा, मुगु	पिरल संकलन गर्ने स्थानीयले लगाएको हुनसक्ने अनुमान	२०७७/११/१३	२०७७/११/१४ गते नियन्त्रणमा आएको	५ हेक्टर	केही बोटविरुवामा क्षति भएको	स्थानीय बासिन्दाहरुले निर्भाईएको	
९	निकुञ्ज क्षेत्र	छायाँनाथ रारा न.पा. ९, मुगु	भेडिगोठालाले लगाएको हुनसक्ने अनुमान	२०७७/११/१४	२०७७/११/१४ गते नियन्त्रणमा आएको	०.५ हेक्टर	केही बोटविरुवामा क्षति भएको	निकुञ्ज कर्मचारी र नेपाली सेनाको सहभागितामा निर्भाईएको	
१०	निकुञ्ज क्षेत्र मध्यवर्ती क्षेत्र	छायाँनाथ रारा न.पा. ७, मुगु	भेडिगोठालाले लगाएको हुनसक्ने अनुमान	२०७७/११/१८	२०७७/११/२२ गते नियन्त्रणमा आएका	४ हेक्टर	बोटविरुवामा क्षति भएको	निकुञ्ज कर्मचारी, नेपाली सेना र स्थानीय बासिन्दाको सहभागितामा निर्भाईएका	२ हेक्टर मध्यवर्ती २ हेक्टर निकुञ्ज क्षेत्र
११	मध्यवर्ती क्षेत्र (पिप्लेडी म.सा.व.)	छायाँनाथ रारा न.पा. ३, मुगु	भेडिगोठालाले लगाएको हुनसक्ने अनुमान	२०७७/११/२१	२०७७/११/२१ गते नियन्त्रणमा आएको	०.५ हेक्टर	केही बोटविरुवामा क्षति भएको	निकुञ्ज कर्मचारी, नेपाली सेना र स्थानीय बासिन्दाको सहभागितामा निर्भाईएको	
१२	मध्यवर्ती क्षेत्र	खत्याड गा.पा. १, मुगु	भेडिगोठालाले लगाएको हुनसक्ने अनुमान	२०७७/११/२०	२०७७/११/२० गते नियन्त्रणमा आएको	३ हेक्टर	केही बोटविरुवामा क्षति भएको	निकुञ्ज कर्मचारी र स्थानीय बासिन्दाको सहभागितामा निर्भाईएको	घाँसेमैदान
१३	मध्यवर्ती क्षेत्र (पिप्लेडी म.सा.व.)	छायाँनाथ रारा न.पा. ३, मुगु	भेडिगोठालाले लगाएको हुनसक्ने अनुमान	२०७७/११/२२	२०७७/११/२२ गते नियन्त्रणमा आएको	१ हेक्टर	केही बोटविरुवामा क्षति भएको	निकुञ्ज कर्मचारीहरुले निर्भाईएको	
१४	निकुञ्ज क्षेत्र	खत्याड गा.पा. १, मुगु	भेडिगोठालाले लगाएको हुनसक्ने अनुमान	२०७७/११/३०	२०७७/११/१४ गते नियन्त्रणमा आएको	२ हेक्टर	केही बोटविरुवामा क्षति भएको	निकुञ्ज कर्मचारी र स्थानीय बासिन्दाको सहभागितामा निर्भाईएको	

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन २०७७/०७८

अनुसूची १९
यस आ.व. को वन्यजन्तु क्षति सम्बन्धि विवरण

सि.न.	वन्यजन्तुको नाम	प्राकृतिकाउभर पुंगर, विरामी भएर आदि)	सडक दुर्घटना	चोरी शिकारी	नहरमा डुबेर	तारजालीमा परेर	कुखुरको आक्रमण	कारण नखुलेको	अन्य	क्षतिग्रस्त
१	हाडफोर गिद्ध		-	-	-	-	-	कारण नखुलेको	-	करिव ७ के.जी. तौल भएको, निकुन्जको ओखरबाट क्षेत्रको रारा तालमा तैरिएको अवस्थामा फेला परेको
२	पोथी बंदिल	लुतो लागेर	-	-	-	-	-	-	-	निकुन्जको तालमा जाने बाटो, पिप्लेडी क्षेत्रमा
३	पोथी कालिज	पुच्छरको माथिल्लो भागमा जनावरले खाएजस्तो घाउ भएको	-	-	-	-	-	-	-	निकुन्जको हुलाक घर नजिकै रारा ताल क्षेत्रमा
४	स्याल	चारवटै खुट्टा नभएको, जनावरले खाएजस्तो देखिएको	-	-	-	-	-	-	-	निकुन्जको तालमा जाने बाटो, बत्ताचौर क्षेत्रको तास नजिकैको बाटोमा

नेपालका दुर्लभ तथा संरक्षित वन्यजन्तुहरू

छ.१. बिलुप्त

क्राउली हाँस

बक टिपु डीम

सुनो बक

सुनो बक

सुनो

सुनो

सुनो

सुनो

सुनो

सुनो

सुनो

सुनो

सुनो

सुनो

सुनो

सुनो

सुनो

सुनो

सुनो

नेपाल सरकार
तल तथा तारावरण मन्त्रालय
राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभाग
सारा राष्ट्रिय निकुञ्ज कार्यालय
हट गुन

